

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

INHOUD: Nationaal Steuncomité-Parijs. — Het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West”. — Minahassa Comité. — De vliegtag voor Inheemschen. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Boekentafel. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Adresveranderingen. — Financieele Berichten. — Mutatiestaat van 29 Juli tot 5 Augustus 1931.

Nationaal Steuncomité-Parijs.

Zeer erkentelijk voor de vele bijdragen welke nog inkomen, blijven wij ons voor verdere giften aanbevelen houden.
Aan iederen schenker wordt het door „Oost en West” uitgegeven werkje „Onze Overzeesche Gewesten”, bij wijze van kwitantie toegezonden. Mochten enkelen het boekje niet ontvangen hebben, zoo gelieve men dat even te berichten, opdat toezending onverwijld volge.
Gespecificeerde opgave, onder initialen, van de ingekomen gelden van 26 t/m. ult. Juli.

Per giro:
Den Haag: D. v. G. f 25,—; A. E. J. U. f 2,50; Wed. P. V.—v. S. f 10,—; G. J. T. f 2,50; Dr. J. d. G. Sr. f 10,—; Ir. J. W. M. f 10,—; I. W. f 25,—; J. F. G. v. R. f 9,— (bridge partijtje); J. S. C. K. f 100,—; C. G. D. f 10,—; C. M. L. v. d. S.—S. f 2,50; Mr. S. K. D. M. v. L. f 10,—; Mr. F. L. K. f 25,—; G. W. f 1,—; L. S. f 3,—; Mr. E. B. f 2,50; C. A. G. f 10,—; Mr. P. R. f 20,—; Ir. M. H. D. f 10,—; Wed. H. Ph. t. M.—M. f 3,—; W. F. H. B. f 5,—; Dr. H. D. B. f 10,—; Mej. M. A. B. f 2,—; J. C. B. f 2,50; J. B.—D. f 10,—; Mr. H. P. G. f 15,—; Dames v. d. H. f 5,—; G. K. M. f 7,50; S. J. B. f 5,—; Mr. J. H. v. L. f 25,—; Jkvr. E. M. R. M. f 2,50; Mr. J. d. B. f 25,—; H. S. f 10,—; W. J. G. f 5,—; W. M. f 2,50; J. M. K.—K. f 2,—; F. A. H. f 5,—; Mej. A. B. f 2,50; E. S.—G. f 10,—; Mej. L. v. B. f 2,—; Ir. J. S. d. H. f 3,—; C. L. S. f 10,—; A. H. V.—v. d. M. f 2,50; J. J. C. v. D. f 5,—; D. J. baron v. L. f 20,—; W. J. B. f 25,—; Mr. M. O. f 10,—; A. A. S. G. f 2,50; Mw. D. P. f 10,—; A. M. v. W. f 25,—; Th. S. f 2,50; E. J. v. E. T. f 5,—; Mr. A. L. S. f 10,—; A. E. S. S. f 10,—; Ir. A. K. f 5,—; Holl. Administratiekant. Kamerlingh Onnes f 10,—; Mej. F. H. S. f 10,—; Ir. B. M. G. f 10,—; J. H. f 1,—; H. K. F. d. P. f 5,—.
Amsterdam: Mr. W. J. f 10,—; Dr. Th. C. f 2,50; Mr. L. D. F. f 2,50; Dr. J. P. f 10,—; E. H. f 25,—; H. J. A. B. f 5,—; J. R. v. O. f 100,—; J. Chr. S. f 10,—; Mr. C. H. v. R. f 25,—; H. C. W. f 2,50; Mr. W. C. Th. v. d. S. f 200,—; H. C. V. H. f 25,—.
Rotterdam: Mr. R. D. R. f 10,—; J. v. V. Azn. f 25,—; H. v. d. L. f 5,—; B. K. f 25,—; Ir. L. S. f 3,—.
Parijs: P. A. M. f 50,—.
Zwolle: Ir. F. S. L. f 5,—; Th. C. R. f 1,—; Mr. J. C. v. H. f 10,—.
Haarlem: Dr. W. E. M. f 10,—; H. M. v. B. f 10,—; fa. Wed. G. O. Pzn. & Co. f 100,—; J. D. P. f 10,—.
Rijswijk Z.-H.: Pens.bond Ind. Ambt. f 30,—.
Ouderjijn: H. P. G. S. f 5,—.
Nijmegen: D. H. f 10,—; Dr. J. B. C. P. f 10,—; A. J. L. de G. f 15,—; K. v. K. en Fabr. f 100,—; fam. B. f 5,—; A. R. W. f 5,—.
Oldenzaal: H. J. H. G. f 0,50.
Barneveld: J. H. gr. Du M. f 10,—.
Arnhem: Jhr. H. S. v. B. f 25,—; Ver. H. N. f 10,—; Dr. Joha. Sn. f 10,—; Mej. C. H. G. S. f 2,50; Mej. M. M. C. f 25,—; T. J. U. f 1,—.
Zeist: J. G. G. Bon. T. v. A. f 5,—; P. H. L. f 6,—.
Leiden: Mr. E. R. f 2,50; Dr. IJ. J. v. d. M. f 5,—; A. K. f 5,—.
Utrecht: Mevr. C. S. O. R. f 2,50; Mej. A. O. f 2,50; Mej. S. W. F. K. f 2,50; J. O. Jr. f 2,50;

Ir. J. C. van S. f 10,—; P. C. P. f 5,—; Jhr. Mr. B. C. de S. L. f 5,—; C. M.—V. f 25,—; Dr. J. P. F. A. f 100,—; Gebr. N. aut. M. I. f 10,—; Jhr. Mr. W. C. S. f 5,—; B. E. J. H. B. f 2,—; Prof. L. v. V. Sr. f 10,—; A. J. J. f 5,—; E. v. T. f 2,50; J. J. H. L. v. B. f 5,—; P. Ch. B. f 2,50; D. P. f 10,—; Prof. J. M. B. d. I. F. f 10,—; Mr. J. H. V. f 5,—; J. M. A. N. f 5,—.
Bentveld: Mevr. Wed. M. E. B. f 5,—.
Lochem: G. F. M. L. f 5,—.
Leeuwarden: Kamer v. K. en Fabr. f 250,—; Mr. C. B. M. f 10,—.
Zuidland: G. v. A. f 3,—.
Almelo: Dr. J. H. N. f 4,—; E. ten C. f 50,—.
Oosterbeek: Dr. R. L. f 2,50.
Bussum: F. J. K. f 10,—; H. A. A. f 5,—; C. A. J. v. D. f 50,—.
Amersfoort: S. W. M. f 1,—; Mr. J. F. f 1,—; A. Bl. v. O.—A. f 5,—; H. Th. C. f 10,—; Mej. M. M. v. M. f 2,50; J. E. L. L. f 1,—.
Hilversum: J. A. T. f 10,—; W. P. B. f 25,—; D. L. S. f 2,50; dames M. C. en L. de Cl. f 10,—; Ir. W. B. M. f 10,—; P. H. H. J. Bzn. f 5,—; Mr. H. J. B. f 25,—; Prof. Mr. J. de L. f 50,—.
Hengelo (O.): Ir. C. J. v. d. S. f 1,—; Ir. J. K. R. f 2,—.
Sittard: F. A. f 5,—.
Breda: Cadetten Korps f 25,—; Jhr. Mr. A. C. f 10,—.
Dieren: Mr. N. A. f 10,—.
Slikkerveer: Joh. S. f 10,—.
Hardergerijp: Mej. E. W. I. f 25,—.
Brielle: Not. L. P. v. d. B. f 25,—.
Heemstede: J. F. Sch. f 5,—; D. J. v. L. f 2,—.
Deventer: Mevr. J.—C. f 10,—; Mr. I. C. K. f 15,—.
Ommen: Jhr. E. R. v. d. W. f 20,—.
Brummen: Jhr. S. van C. f 50,—.
Maassluis: J. J. K. f 10,—.
Heesum: C. J. G. G. v. D. f 2,50.
Santpoort: P. L. van B. f 5,—.
Baarn: Mevr. Wed. J. C. v. D.—v. D. f 15,—.
Hoofddorp: Middenst. Ver. f 5,—.
Dordrecht: Mr. G. A. S. f 10,—.
Maastricht: Mr. Th. v. D. f 10,—.
Bilthoven: S. M. v. W. f 2,50.
Middelburg: Mr. F. B. E. f 10,—.
Oosterwolde: Not. J. M. C. f 10,—.
Wageningen: Jhr. W. L. T. f 5,—; A. P. B. f 2,50.
Velp: Mr. K. W. H. v. L. d. J. f 3,—.
Zaandijk: Not. Mr. J. W. f 50,—.
Wassenaar: Mevr. M. P. V. C. f 10,—; K. K. K. f 10,—; Mr. Dr. Sn. v. W. f 5,—.
Zaandam: Verffabr. v. h. J. V. f 25,—.
Tilburg: K. v. K. en fabr. f 100,—.
Delft: Dr. B. G. v. d. H. Z. f 10,—.
Doetinchem: Jhr. W. C. M. f 5,—.
Schiedam: N. W. van G. f 5,—.
New York: W. P. M. f 20,—.
Warffum: Leerlingen R. H. B. S. f 8,—.

Deze bedragen vormen een totaal *per giro* ontvangen som van f 2.977,50
Reeds verantwoord over het tijdvak van 30 Juni t/m. 25 Juli (Zie vorig K.W.) „ 25.317,63
f 28.295,13

Per kas ontvangen aan contanten door persoonlijke afdracht, postwissels enz. v/m. 26 t/m. ult. Juli: Mad.lle S. Parijs, f 200,—; Mej. Dr. C. S., Algiers, f 10,—; Mevr. V.—v. R. f 45,—; Mej. J. G. K., Den Haag, f 1,—; Mr. J. H. T., Den Haag, f 100,—; Mevr. Ch. N., Lausanne, f 100,—; H. J. A. R. v. O., Den Haag, f 2,50; F. v. d. T., Maastricht, f 1,50; S. D., Scheven., f 10,— te samen „ 470,—
Reeds verantw. over het tijdvak van 30 Juni t/m. 25 Juli (Zie vorig K.W.) „ 523,72
En door storting bij het Agentschap der Nederl. Handelmaatschappij, alhier, wegens bijdragen per chèque enz. v/m. 26 t/m. ult. Juli:
Den Haag: C. f 10,—; B. f 10,—; Cult. M. K. T. f 25,—; Tar. P. Mij. f 25,—; W. f 10,—; S. v. S. f 25,—; Rotterdam: v. W. f 100,—; Mevr. H. Ph. f 10,—; D. R., Wassenaar, f 100,—; Exc. W. J. O. f 25,—; Cult. Mij. Tj. f 100,— te samen „ 440,—
Reeds verantwoord v/m. 30 Juni t/m. 25 Juli (Zie vorig K.W.) „ 2.788,75

Totaal t/m. 31 Juli f 32.517,60
(Niet inbegrepen de toegezegde giften).
Zendt uwe giften aan de Vereeniging „Oost en West”, Korte Voorhout 6, Den Haag. — Giro No. 14574.
HET NATIONAAL STEUNCOMITÉ, Parijs.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12
Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort.
Zwembaden • Kuipbaden • Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden
Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden
— Waterbehandeling — 5167

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

SCHRIJFMACHINES.
Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f 25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdeelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f 7,50 per maand. 5582
AMERICAN TYPEWRITER TRADE
RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 114231

P. G. C. HAJENIUS
OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64
SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel
Huishoudelijke Artikelen.
- Electriche Apparaten - 5432
Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

LOUIS KORIJN & Co.
Anno 1880 5516
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418
Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1
Telefoon 115960 (3 lijnen)
Haagsche Beurs, Telefoon 110616
EFFECTEN - COUPONS

5132

N.V. SCHMID'S Effecten- en Productenhandel
PLEIN 9, DEN HAAG

Telefoon 112384, b. g. g. 772888. 5639

Directe lijn Amsterdamsche Beurs.

Uitvoering van alle orders in EFFECTEN en PRODUCTEN (Suiker, Katoen, Rubber enz.). — Speciale voorlichtingsdienst **Amerikaansche en Indische fondsen.** NEW-YORK — LONDEN — CHICAGO — PARIJS
Amsterdamsche Beursverbinding „Mählers Bank, N.V.“
— Heerengracht, Amsterdam. — Anno 1907 —

W. MULSTEGE

v/h M. EVELEIN

CONFISEUR-PATISSIER

Levering van Diners voor alle feesten.
Speciaal adres voor de onvervalschte 5163

INDISCHE SPEKKOEK.

8 maal bekroond met hoogste onderscheiding.

Valeriusstraat 25 - Telef. 333366 - Den Haag

Stoom Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. VAN DEN BOSCH & Co.

Dirk Hoogenraadstraat 168

(Tegenover het Circus bij het Gevers Deijnootplein)

Telefoon 551172 5614 SCHEVENINGEN

PIANOHANDEL

L. G. JACOBI

DEN HAAG - TEL. 331403

H. A. JACOBI

SOERABAYA

IBACH — KUHLA

STEINBERG

UEBEL — LECHLEITER

„WERELDMERK“

IN HUUR EN HUURKOOP

SPECIAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S

5572

NEDERLANDSCH INSTITUUT

voor Pränische, psychische en methaphysische therapie.

Directeur: **JOHAN BORGMAN.**

Behandeling met kleurenlicht, hoogtezon, diathermie, massage, electr. bestraling. — Kruidenbehandeling. — Raadgevingen ook schriftelijk — 5463

Internationaal Bureau voor occulte levens-adviezen.
Spreekuur 's Zaterdagmorgens van 9-12 uur of volgens afspraak Prinsengracht 1009, Amsterdam. Tel. 34526.

C. VAN KAMPEN

Behangerij — Stoffeerderij

Verhuizingen 5037

Badhuisweg - APELDOORN

NOORDERKWEEKSCHOOL

„ABEL TASMAN“ te DELFZIJL

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen verstrekt door den Directeur, voor plaatsing van hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern). 5406

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

Apeld. Coöp. Fabriek van Melkproducten

(A. C. F. v. M.) 5600

„MARIËNDAAL“

TELEFOON 163

TELEFOON 163

HET NEDERLANDSCH BRIEFONDERWIJS
GRONINGEN

Ons nieuw prospectus bevat 217 cursussen op bijna elk gebied, vooral Moderne Talen, Steno, Boekhouden, Staatswetenschappen, Wiskunde, Staatsexamen A en B, Rechtswetenschappen enz. Opleiding Mercuriusdiploma, Akte L. O. en M. O. Speciale afdeling Technische Vakken, Reclame-techniek voor Etaleur enz. 5030

KAWEE'TJES

VIERHOUTEN

Hotel-Restaurant „SCHEFFEL“

VIERHOUTEN (VELUWE) — Telefoon 17

Zomer- en Winterverblijf. Centrale verwarming.
30 kamers. Groot terras. Grote Boxen-Garage. 5136

BERGEN OP ZOOM

Verhuizingen door geheel Nederland.

P. DE GRAAUW Jr., Expeditie en Verhuizingen.
Antwerpschestraat 10 — Telef. 163 — BERGEN OP ZOOM.
Correcte Uitvoering. Volle Garantie. Laagste Tarieven. 5173

AMERSFOORT

Fa. OOSTERVEEN

Langestraat 42 — Telefoon 77

Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541
KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,
FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN.

Complete Meubilering

A. H. VAN NIEUWKERK

Beekenscheinselaan 10 - AMERSFOORT - Korte Beekstraat 6
Telefoon 543 - Opgericht 1909 5069
LEVERT FRANCO DOOR HET GEHEELE LAND

LEIDEN

NAAR INDIE

Hundersmarck & Co. Snelvracht Auto-Dienst brengt U billijk naar Oceaanstoomer, Rotterdam, Amsterdam en andere plaatsen. Geregelde 3 x daagsche dienst
HAARLEM 5034 LEIDEN
Kl. Heiligland 91, Tel. 14706 Nieuwstraat 25-27, Tel. 2566.

Fijnstrijkinrichting „De Ozon“

Hoogewoerd 70, LEIDEN — Telef. 2675

Wascht en strijkt, Stoomt en verft alles

5631

Het solide adres voor:

Haarden — Kachels — Kinderwagens
Lampen — Gascomforen en Gasfornuizen enz.
Nieuwe Rijn 24, Tel. 2525 en
Haarlemmerstraat 235, Tel. 1353.
W. ZAALBERG — LEIDEN. 5251

Het Informatie-Bureau der
Vereeniging „Oost en West“

VERSLAG OVER HET JAAR 1930/1931

(in verband met den economischen toestand van Ned. Oost- en West-Indië.)

door

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Ook de ex-Gouverneur Van Sandick verwacht van de rubberrestrictie niet het minste heil voor deze cultuur, zie „De toestand ter Sumatra's Oostkust“. — Een interview met ex-Gouv. Van Sandick, in de Deli Courant van 25 Augustus 1930, juncto het Aneta-telegram in Het Vaderland van 25 Augustus 1930. — Avondblad C. — Wij moeten volledigheidshalve hier gewag maken van een ingezonden artikel onder den titel „Het rubberprobleem“, van den heer W. J. Verdoorn uit Voorburg, (zie Nieuwe Rott. Ct. van 29 April 1931 — Ochtendblad B). Waar deze schrijver voor het goed recht opkomt van den Inlander en van den Chinees, om rubber te planten, zooveel als hij maar wil, omdat hij daarin zijn voordeel ziet en hij immers de vrije beschikking heeft over zijn eigen grond, en hem het loon van zijn arbeid niet behoort ontnomen te worden, daar vinden wij zijn betoog sympathiek. Wat hij zegt, getuigt van een moraal, die hij wenscht hoog te houden, ook tegenover de inlandsche bevolking. Hij kant zich tegen een tapverbod, dat alleen door de Regeering zou kunnen worden uitgevaardigd, waartoe zij wel nimmer zal overgaan, „omdat wij nu toevallig in een tijd leven, waarin despotisme voor beschaving heeft plaats gemaakt, het kleine en zwakke evenveel recht van bestaan heeft als het groote en sterke en allerwegen aan tyrannie een eind wordt gemaakt.“ De schrijver zegt verder, „als men weet, dat b.v. in de Masoedjstreek (d.i. in de Koming-Illir in de Palembang-sche benedenlanden) door Inlanders in enkele jaren 5 tot 6 miljoen rubberboomen zijn geplant, kan men zich eenigszins een idee vormen hoe het in de inlandsche rubberwereld toeging. En wat in de Masoedjstreek gebeurde, gebeurde overal waar maar rubber geplant kon worden; maar was dat niet het goed recht van de bevolking?“

Zeer zeker kost het aanleggen van inlandsche tuinen weinig geld, terwijl dit aan cultuurmaatschappijen enorme sommen kost evenals het onderhoud, en het heeft nog tot gevolg, dat de Inlander alleen tapt als dit winstgevend is en niet meer naar zijn boomen om ziet als hij met tappen niets verdienen kan. Maar is hij hierom nu te veroordeelen? Van vrijwillige vermindering van productie onder regeeringscontrole is volgens den schrijver de groote moeilijkheid alle planters, Europeesche zoowel als Inlandsche, hiervan te doordringen en ze bereid te vinden zich aan te sluiten; en daar zal het toch heen moeten. — De sociale gevolgen van de malaise in de rubbercultuur doen zich nu over geheel Ned.-Indië gevoelen.

Een direct gevolg is de terugzending van poenale-sanctie-koelies bij duizendtallen uit de Buitengewesten. De dienst der arbeidsinspectie ontvangt vrij doorlopend verzoeken van verschillende ondernemers om de ontbinding der contracten van contract-koelies, die door de malaise op de onderneming over compleet zijn. Zulks werd reeds eerder gemeld aangaande de Bataafsche Petroleum Maatschappij, die op nog enkele harer terreinen in Borneo en in de Molukken met poenale sanctie-koelies werkt; overal elders in de Buitengewesten heeft zij vrije arbeiders in dienst.

Reeds in de laatste maanden van 1930 komen de meeste aanvragen tot deze contractontbinding binnen van de kleine ondernemingen in Borneo, in den Riouwarchipel en van Sumatra. Indien ook de arbeider genegen is het dienstverband te verbreken maakte de arbeidsinspectie geen bezwaar, doch zij waakt er tegen, dat de van Java afkomstige arbeider uit zuinigheidsoverweging van ondernemerszijde niet conform de contractuele bepalingen naar Java wordt teruggezonden, doch gedwongen wordt om tegen zijn zin een bestaan te zoeken in de buurt der onderneming. Voorts trachten arbeidsinspectie en bestuur degenen die in het gewest blijven willen over te brengen naar streken waar landbouwkolonisatie bestaanskansen biedt. Van ondernemerszijde wordt uiteraard thans hiervoor groote belangstelling getoond. Wanneer de tegenwoordige productiecrisis van rubber hoofdzakelijk aan den achteruitgang van het aantal vervaardigde autobanden (zie boven) in de geheele wereld moet worden toegeschreven, dan gebiedt de noodzakelijkheid tot bescherming van de rubbercultuur, om een afzetgebied te vinden voor nieuwe rubberartikelen. De Propaganda-Afdeling der Internationale Vereeniging voor de rubber- en andere cultures in Ned.-Indië — waarvan in het Propaganda-Comité de heer J. S. C. Kasteleyn voorzitter is, Prof. Dr. G. van Iterson Jr., adviseur van den Rijksrubberdienst te Delft, en de leden zijn: W. C. Loudon, Lid van den Raad van Bestuur der Vereeniging, Dr. A. v. Rossem, Direc-

kantooropleiding

voor officiële- en schoolexamens, laat uw kinderen een dagcursus volgen bij de reeds dertig jaar bestaande

haniascholen.

individueel onderwijs in de vakken: steno-typen, boekhouden, handelskennis, moderne talen, spaans, esperanto, correspondentie, schoonschrijven enz.

5537 spreekuur maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 9.30—11.30, van 1.30—3.30 en van 7—9 aan de school a, regentesselaan 325—327 telefoon 332456 school c. laan van meerdervoort 870 telefoon 339451

teur van den Rijksrubberdienst te Delft, Ir. M. Sanders, Lid van het Dagelijksch Bestuur der Vereniging en H. J. W. Westenberg — schenkt haar volle aandacht aan het zoeken naar den afzet van andere rubberartikelen dan den autoband en aan het zoeken naar nieuwe toepassingen, omdat gebleken is dat verbruik van rubber voor andere doeleinden dan den autoband veel minder afhankelijk is van den economischen toestand en daarom een veel stabiel karakter draagt. Wij moeten den lezer verwijzen naar het 8e jaarverslag 1930 van de Propaganda-afdeeling waarin vraagstukken worden behandeld als praktische verbeteringen van rubber onder schoeisel, latex als plakmiddel in de schoenenindustrie, rubbervloerbedekking, rubberbestrating, toepassing van Tornesit, zijnde een beschermingsmiddel tegen corrosie-inwerking en als roestwerend middel, zie blz. 11 en 12.

Waar men ook om zich heen blik op Java, overall treft men de symptomen aan van den economischen achteruitgang op alle gebied. Het spook der malaise waart er rond onmeedoogend en onheilspellend, niets sparend wat voorheen levenskrachtig was en allerwegen billijke verwachtingen vernietigend ter erlanging van het loon na noesten arbeid, bij blank en bruin in alle bedrijven. Het Aneta-telegram van 27 Januari 1931, eenige kolommen compressen druk bevattend, geeft ons weer de gehouden redevoeringen in den Volksraad door Ir. E. P. Wellenstein, voorzitter van de Welvaartscommissie en C. van den Bussche, directeur van Financiën. Er zijn daarin, zoo waar, nog enkele lichtpunten te bespeuren, welke men o.i. goed doet niet te verwaarlozen, om, al was het alleen den moed er in te houden. Zoo noemt de heer Wellenstein, de Javatabak prijshoudend¹⁵⁾, de thee zich betrekkelijk goed handhavend door middel van de restrictie door fijner pluk¹⁶⁾, de peper voorshands reden gevend tot tevredenheid, maar de maandelijksche goederenbeweging analyseerend, concludeert spreker, dat een *verdere teruggang van den invoer over de geheele linie te verwachten is*, omdat de invoer van kapitaal-goederen verder moet verminderen en omdat het consumptie-vermogen van de geheele maatschappij, van den tani tot de leiders der groote bedrijven, in 1931 een sterken teruggang moet vertoonen tegenover 1930.

Wij kunnen dit hier even toelichten met eenige cijfers. Volgens mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek bedroeg de particuliere invoer op Java en Madoera in de periode Jan.—Dec. 1930: 1.627.771 tons, ter waarde van f 527.836.000 tegen in de overeenkomstige periode van 1929: 1.932.327 tons, ter waarde van f 680.380.000, wat dus een achteruitgang beteekent van f 152.544.000 en aan goederen 304.556 tons. (Aneta-telegram van 18 Jan. 1931).

De toestand van den importhandel bleef in December '30 en in Januari '31 in het algemeen onveranderd en is nog steeds bepaald slecht te noemen bij geringe koopkracht. Te Batavia is de toestand beter, in elk geval nog goed vergeleken bij Oost-Java en de Buitengewesten, waar de creditwaardigheid van den tusschenhandel buitengewoon slecht is. De bezuiniging door de overheid en de particuliere bedrijven toegepast heeft den technischen handel op het laagste niveau gebracht. (Kort weergegeven Aneta-telegram van 5 Februari '31).

Wanneer wij hier later bekende berichten omtrent den in- en uitvoer b.v. over April 1931 vermelden, welke door het Centraal Kantoor voor de Statistiek zijn gepubliceerd, dan vinden wij genoteerd:

FIRMA P. v LOON

De Ruitersstraat 18 — LEIDEN — Telefoon 1061

ZUIVERAARS

Specialiteit in het verdelgen van Kakkerlakken, Torren, Krekels, Mieren, Ratten, Muizen en Wandgedierten. 5630

INVOER JAVA		UITVOER JAVA		TOTALE INVOER VAN GEHEEL NED.-INDIË		TOTALE UITVOER VAN GEHEEL NED.-INDIË	
April '30	'31	April '30	'31	April '30	'31	April '30	'31
435.504.000 K.G.	68.927.000 "	109.212.000	15.006.000	259.303.000 K.G.	197.092.000 "	741.491.000 K.G.	555.840.000 "
366.577.000 K.G.	94.206.000	517.192.000 K.G.	389.228.000 "	62.211.000 K.G.	19.257.000	555.840.000 "	185.651.000 K.G.
282.577.000 K.G.	61.780.000	58.111.000	38.854.000	157.964.000 K.G.	19.257.000	555.840.000 "	185.651.000 K.G.
		waarde f	58.111.000	waarde f	69.659.000	waarde f	101.593.000
		waarde f	1.762.451.000	waarde f	46.922.000	waarde f	68.660.000
		waarde f	68.648.000	waarde f	321.350.000	waarde f	457.640.000
		waarde f	187.458.000	waarde f	201.768.000	waarde f	323.497.000
		waarde f	119.582.000	waarde f	119.582.000	waarde f	134.143.000

Het spreekt vanzelf in de gegeven omstandigheden, dat ook nog andere cijfers de depressie toestand in zijn geheel kunnen toelichten. Zoo valt een belangrijke vermindering van het aantal bedevaartgangers naar Mekka te constateeren. In het jaar 1930 werden slechts 8500 Mekkagangers vervoerd, terwijl in het depressiejaar 1929 dit aantal nog 20.000 bedroeg, om niet te spreken van de normale jaren te voren, toen dit aantal op 40.000 en meer kwam te staan. De werking der crisis openbaart zich ook in de door het volk als gevolg van armoede geabandonneerde bezittingen. Het aantal gouvernementsspanden is nog steeds toenemende, het was einde Nov. 1930 gestegen tot 7 miljoen. Uit het constant blijven der uitstaande leensommen van f 70.500.000 is te concluderen, dat de bevolking niets meer te verpanden heeft. De geciteerde cijferreeksen noemt Ir. E. P. Wellenstein in zijn gehouden redevoering in den Volksraad op 27 Jan. 1931, de treurigste, welke te onderkennen zijn.

De malaise in Oost-Java is uitvoerig beschreven in het artikel d.d. Soerabaja 1 Febr. '31' onder denzelfden titel, van den Ster-correspondent der Nieuwe Rott. Ct. van 4 en 6 Maart 1931. — Avondbladen A, waarnaar wij den lezer moeten verwijzen.

En toch — wij hebben het hier over den toestand in Oost-Java — zijn de berichten dikwijls verrassend en in schrille tegenstelling met hetgeen men zou mogen verwachten in dezen crisistijd. Zoo heeft een correspondent van de Indische Courant te bevoegder plaatse inlichtingen ingewonnen en van verschillende zijden vernomen, dat onder de bevolking van deze strek, d.i. dan Oost-Java, practisch gesproken *geen nadeelige* gevolgen van de malaise worden gevoeld. Weliswaar werden vele werklieden op de verschillende ondernemingen ontslagen, doch deze werden op geheel normale wijze in de bevolking der desa's waartoe zij behooren, weder opgenomen. Men kan zeggen dat de residentie Malang met haar rijken bodem een welgestelde bevolking huisvest, die het thans beter heeft dan in vroegere tijden, omdat er een overvloed is aan voedingsmiddelen en de prijzen daarvan sterk zijn gedaald. Zoo koste een pikol padi vroeger f 4 en nu f 2.75; 1 pikol gaplek kostte vroeger f 2.50 en nu f 0.35; 1 pikol katjang vroeger f 6 en nu f 2.50, enz. „De bevolking heeft zich blijkbaar met Oostersche wijsgeerigheid zeldzaam gemakkelijk naar de gewijzigde tijdsomstandigheden weten te schikken. Zoo wordt op dit oogenblik weder veelvuldig ruilhandel gedreven. Handwerkslieden, zooals pottenbakkers en smeden, ruilen hun voortbrengselen tegen voedingsgewassen. Petroleum wordt veel minder verkocht dan vroeger; de tani (landbouwer) gaat vroeger naar kooi dan eertijds. Het gerij en geros in taxi's is zichtbaar ver-

Plezierboot

Plezierboot

Salonboot „Concordia" voorheen „De Volharding Boot no. 13" te huur voor pleziervaarten, kan ruim 300 personen bevatten. Boot geheel als nieuw gerestaureerd.

Beleefd aanbevelend, G. B. HOFENK, Concertgebouw „Concordia", Steenstraat 39, LEIDEN. Telefoon 1618 5101

Fa. BASTIAAN JANSEN KLEERMAKERIJ

DAMES- EN HEEREN SPORT- EN LIVREI-KLEEDING EN UNIFORMEN NAAR MAAT Reizigersbezoek op aanvraag door het geheele land OLDEBARNEVELTSTRAAT 89, TELEF. 57557, ROTTERDAM

Prins Mauritschool

der Ned. Herv. Gemeente RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid

SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS"

Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum

KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur

Telefoon 180347

5075

De Directeur,

U. ANDRINGA

Ook dit jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

HOTEL DES DEUX VILLES

BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE

Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES

Groote Zalen en Salons voor Collations - Diners - Recepties

Diner Concert — 5104

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in ongezellige, onvrije en meestal dure gemeubileerde woningen, terwijl wij U compleet naar Uw eigen smaak en billijk installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor tweederden (2/3) van den kooprijns terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG

F. J. POT, Dir.

minderd, doch dat dit geen gevolg is van geldgebrek, kan daaruit blijken, dat de belastingen geregeld binnenkomen."

Verder heet het, dat de handige Chinezen met hun opkoopters in de desa's geen succes hebben en zij veel minder zaken kunnen doen dan vroeger. Wanneer Europeesche employe's zijn ontslagen geworden, dan was de hoofdreden, dat zij „pensioenrijp” waren. Procentsgewijze zou het aantal dergenen, die als direct gevolg van de malaise ontslagen werden, niet zoo heel groot zijn. — Hiernaar zal nog een onderzoek worden ingesteld door het bestuur der Malangsche Landbouwvereniging. De correspondent der Indische Courant komt per slot van rekening tot de conclusie, dat de toestand in het Malangsche niet zoo ongunstig is als men wel heeft willen voorstellen. (Zie „De malaise in het Malangsche” in de Nieuwe Rott. Ct. van 20 Jan. '31 — Ochtendblad A). Het vorenstaande is wel een weinig in strijd met hetgeen de bekende planter, de heer G. J. Zuyderhoff, lid van den Volksraad, op de laatste vergadering der Kedorische Landbouw-Vereeniging heeft medegedeeld. Volgens hem moet men erg voorzichtig zijn in de beoordeeling van den economischen toestand als gevolg van de malaise. In de najaarsvergadering van de Malangsche Landbouw-Vereeniging maakte zij de resultaten bekend van de enquête onder de bergcultures in het ressort der Vereeniging, die weinig opbeurend waren.

Zekerheid werd verkregen, dat 39 planters als gevolg van malaise werden ontslagen, waarvan twee administrateurs en twee onder-administrateurs. Hier van waren 27 afkomstig van Engelsche maatschappijen en 12 van Hollandsche. Vele ondernemingen verminderden de salarissen van hun Europeesch personeel met 20 tot 40 pct. Onder het inlandsch kantoorpersoneel en de inlandsche vaklieden, werden velen ontslagen. Een onderneming ontsloeg b.v. 40 pct. der tappers. Omtrent de inlandsche arbeiders wordt allerwege inkrimping gemeld, terwijl zekerheid werd verkregen, dat bij 13 ondernemingen te zamen 3000 arbeiders minder werkzaam zijn dan het vorig jaar. De loonen werden over de geheele linie verlaagd, meestal met 5 cent per dag, terwijl taakwerk 20 tot 40 pct. lager betaald werd. De voorzitter stelde vast, dat binnenkort 35 planters voor steun in aanmerking komen en dat de ontslagen nog niet geëindigd zijn. Hij was van oordeel, dat de toestand thans ernstiger is dan in 1922. — (Aneta-telegram van 30 Dec. '30, in Het Vaderland van 30 Dec. '30. Avondblad C.)

Gaan we nu den toestand na van de handelsgeëmployeerden in Oost-Java, dan moeten wij daarvoor weer terecht komen bij de Indische Courant te Soerabaja. Deze vernam van den Handelsbond, dat de positie van den handelsgeëmployeerde verre van gunstig is geworden. Velen werden ontslagen en vooral bij de kleinere firma's werden vaak praktijken te baat genomen, welke niet door den beugel kunnen. Dat het aantal werklozen groot is kon o.m. blijken uit het feit, dat van den bond met zijn 841 leden, 77 buiten werking zijn geraakt, d.i. 9 pct. — In normale tijden bedraagt dit aantal niet meer dan 1 of 1½ pct. Ook aan de uitkeering, welke de bond doen moet, kan men merken, in een periode van depressie te leven. Bedroegen deze vroeger niet meer dan 3 à f 400 per maand, thans worden sommen uitgekeerd, varierend tusschen f 1600 en f 2000. Ook het salarispeil van den handelsgeëmployeerde is gedaald. Verdiende een stenotypiste vroeger gemakkelijk f 250 per maand, nu mag ze dikwijls blij zijn, wanneer men haar een salaris van f 150 per maand biedt. Bij de dienstneming van handelsgeëmployeerden wordt vaak nog raar gehandeld. Mondeling worden de schoonste beloften gedaan, maar wanneer de geëmployeerden eenmaal in dienst zijn, is het een zeldzaamheid als de werkgever ze nakomt. Protesteeren en procederen helpen niets. Wat dit laatste betreft, trekt de geëmployeerde zoo goed als altijd aan het kortste eindje. Wanneer hij op een goed oogenblik op straat staat, moet hij toch kunnen leven en dan kan hij toch niet wachten totdat de residentierechter over zoo veel maanden het vonnis in zijn zaak heeft gewezen.

¹⁴⁾ Aan het einde van 1929 bedroeg de totale met rubber beplante oppervlakte van de Europ. rubbercultuur in Ned.-Indië 547.556 H.A., waarvan op Java 224.841 H.A. en in de Buitengewesten 322.715, terwijl de uitvoer van bevolkingsrubber in de Buitengewesten over hetzelfde jaar heeft bedragen 144.939 ton (nat) of ongeveer 108.063 ton droge rubber, waarvan alleen uit Palembang 22.212 ton (nat) — de ton van 1000 K.G. Zie het 17e jaarverslag 1930 van de Internationale Vereeniging voor de Rubber- en andere Cultures in Ned.-Indië — bladz. 11 en v.v.

¹⁵⁾ De directie der N.V. Besoeki Tabak Maatschappij deelt mede, dat de oogst 1930/31, groot circa 50.000 pakken, tot zeer bevredigenden prijs is verkocht aan de Tabak Export en Import Cie te Amsterdam. — Door de firma Van Leeuwen Boomkamp werden uit de hand verkocht (onbemonsterd) circa 52000 pakken Besoekitabak tot 41 cent per half K.G. — Het Vaderland van 11 Maart '31 — Avondblad B

¹⁶⁾ Aan het verslag der Thee Cultuur Maatschappij „Goelpara” over 1930 ontleenen wij, dat zij over 1930 heeft betaalbaar gesteld 45 pct. dividend, inclusief een interim-dividend van 20 pct. (v. j. 25), terwijl in 1929 het totaal dividend was 65 pct., een achteruitgang alzoo van 20 pct. in één jaar tijds.

Minahassa Comité.

Door ons werden overgemaakt aan de Nederlandsche Handel Mij.:

voor het Zuidelijk Minahassa-comité (reeds eerder vermeld)	f 22.896,35
voor het Oostelijk Minahassa-comité (reeds eerder vermeld)	„ 3.432,86
voor het Noordelijk Minahassa-comité	„ 664,17
Tezamen	f 26.993,38

Als algeheele en laatste verrekening van de gehouden loterijen.

De Algemeene Voorzitter,
F. VAN PESKI.

De vliegdag voor Inheemschen.

Batavia's vliegweide toonde op Zondag 5 Juli j.l. een drukte, die sinds de ontvangst der eerste Holland-Indië vliegtuigen bijna niet meer gezien was.

De veldpolitie had haar handen vol met de verkeersregeling. Men arriveerde per fiets, per sado, per taxi en daartusschen brachten de autobussen, welke een specialen dienst tusschen Kampong Melajoe en Tjililitan onderhielden, telkens drommen vlieg- en kijklustigen aan.

Om kwart voor zeven ging de eerste Fokker de lucht in, weldra gevolgd door een tweede en om 8 uur werd de toeloop reeds zoo groot, dat een derde vliegtuig moest worden ingelegd. Vanaf dien tijd is het motorgeronk niet van de lucht geweest. Onafgebroken tot ruim 1 uur werd er gevlogen; binnen enkele minuten nadat een vliegtuig zijn luchtreizigers op het perron had afgeleverd, was het met een nieuwe lading reeds weder „los”.

De bedrijvigheid in de lucht bracht steeds nieuwe vlieglustigen naar Tjililitan en toen om tegen half twee het laatste contact werd afgezet had de K. N. I. L. M. Batavia's Inheemsche bevolking met niet minder dan 531 „airminded” personen doen toenemen.

Men ging met heele families tegelijk de lucht in, waarbij vooral de vrouwelijke sexe sterk vertegenwoordigd was. Was men bij het instappen nog enigszins schuchter, na de vlucht was het enthousiasme algemeen en zoowel grootmoeder als kleinkind ging trotsch op het verstrekte vliegbewijs naar huis, ja zelfs de wattenzakjes werden als kostbaar aandenken zorgvuldig bewaard.

Een welgedane matrone liet na het uitstappen haar heele familie verbaasd op het perron achter om met kordate stappen persoonlijk een tweede plaatsbewijs te gaan koopen voor een volgende vlucht. Een grappenmaker fabriceerde van zijn „pitjih” een kunstige vlieghelm en controleerde tijdens de vlucht met kennersblik de handelingen van den vlieger.

Verschillende Europeanen gaven van hun belangstelling blijk door hun djongos of chauffeur den luchtdoop te komen geven en een voortvarende autofirma gaf haar personeel op verzoek f 5—voorschot, in eenige termijnen terug te storten, om op deze wijze een „luchtreis op afbetaling” te kunnen maken.

De K.N.I.L.M. kan met voldoening op dezen buitengewoon geslaagden vliegdag terugzien.

Van Week tot Week.

Van Maandag 27 Juli tot Zondag 2 Augustus.

De Italiaansche Regeering heeft de beschuldigingen van het Al-Islam Comité op agitatorische wijze tegen haar ingebracht categorisch gewraakt. Of onze Regeering daarmede het onverantwoordelijk optreden van de leiding van het Comité als ingeboet zal beschouwen, mag wel met stelligheid betwijfeld worden.

Burgerlijke en medische autoriteiten ter Oostkust van Sumatra hebben een conferentie gehouden inzake de bestrijding van de tuberculose. Hiervoor zijn groote plannen in voorbereiding op een voor Indië nieuwe basis, welke het karakter dragen van een belangrijk sociaal experiment.

De Consul-Generaal van Duitschland, de heer F. von Kessler, deken van het Consulaire corps te Batavia, is in gelijke functie overgeplaatst, naar Zuid-Afrika. In zijn plaats zal benoemd worden dr. Herz, thans consul-generaal te Singapore.

In de jaarvergadering der Vaderlandsche Club te Djokdja is meegedeeld, dat mr. Fruin binnenkort voor een kort verlof naar Nederland zal vertrekken. Hij zal tijdelijk als voorzitter worden vervangen door mr. B. M. C. J. Hamer. De heer Fruin zal in Nederland in het bijzonder de propaganda voor en het werk van de Vaderlandsche Club aldaar in beschouwing nemen.

De heer Feuilletau de Bruyn (V. C.) heeft in den Volksraad de noodzakelijkheid betoogd om aan den heer Edo Fimmen, die als afgevaardigde van

GRENDEL'S
BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijklaan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897
Gedipl. Beëd. Makelaar 5044
HET WONINGBUREAU VOOR RIJSWIJK EN OMSTREKEN

WENSCHT GIJ

bij Uw terugkeer in Nederland eene aangename bezigheid?

Fok dan edelpelsdieren in verbinding met pluimveeteelt!

Inlichtingen en adviezen worden gaarne gratis gegeven door N.V. Pelsdierenfokkerij „De Zilvervos” te Elspeet. — Tel. 3. 5059

Het Paedologisch Instituut te Amsterdam 5108

geeft paedagogische adviezen.

Directeur Prof. Dr. J. WATERINK.

Medisch Adviseur Prof. Dr. L. v. d. HORST.

TEL. 119445 TEL. 119445

De Bas & Co's Luxe Verhuur-Inrichting
SPECIALA TARIEF VOOR BUITENRITTEN
TAXI'S 15 CENT PER K.M.

Dag en nacht geopend. Gratis voorrijden.
Kantoor: DEIMANSTRAAT 334 — DEN HAAG.
Betrouwbaar adres voor Indische families. 5143

TEL. 119445 TEL. 119445

N.V. Drogisterij

De „Salamander”

„De Haagsche Drogist”

Winkels door geheel Den Haag,

Rijswijk en Voorburg. 5050

Telefonische bestellingen onder no. 110454.

E. v. d. HOEK, UTRECHT

VOORHEEN C. VAN KUYK 5164

Verhuizingen onder volle garantie per gesloten autotapisières door geheel Europa. Vakkundig personeel. Eerste klas materiaal. Zeer billijk. Vraagt vrijblijvend prijsopgaaf en ongevraagde tevredenheidsbetuigingen ter inzage. — Pakkisten worden gratis bij elke verhuizing verstrekt.
KANAAALSTRAAT 104 BIS A TELEFOON 15711

UTRECHT

U F R A Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f 195.—
RADIO **UFRA-RADIO — UTRECHT**
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie

Bij ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist verschenen 3e en verbeterde uitgave van dit boekje, dat een overzicht geeft van den werkkring en de vooruitzichten, benevens van de inrichtingen tot opleiding voor die industrie. De bewerking geschiedde door de H.H. H. Ch. G. J. van der Mandere, Secretaris van den Bond van Eigenaren van N.-I. Suikerondernemingen en A. Voskuil, Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie van de Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal en Dinoyo.

Bijgewerkt met de laatste gegevens. Zeer belangrijk! Prijs f 0.75, f 0.06 portokosten.

HET HOOFDBESTUUR.

Smetten, Doorzitten Stukloopen der Huid

verzacht en geneest men met
PUROL
In dozen van 30-60 en 90 ct. Tube 80 ct.
Bij Apoth. en Drogisten

5492

de Int. Transportarbeidersfederatie een reis naar het Verre Oosten zal maken en voornemens schijnt Ned-Indië op doorreis te bezoeken, den toegang te weigeren, op grond van uittalingen van zijn groep dat de nationale strijd der Inheemschen mag worden gevoerd met alle ten dienste staande middelen met inbegrip van lijdelijk verzet en opstand.

In verband met in Australië heerschende veeziekten is een algemeen verbod van invoer van Australisch vee afgekondigd.

Een Inheensch Comité onder leiding van de heeren Thamrin en mr. Hadi bereidt de oprichting voor van een filiaal van de Bank Nasional, waarvoor f 20.000 benodigd is.

De balanswaarde der Gouvernementspanden van den pandhuisdienst (de ongeloste panden die niet tegen de geschatte waarde konden worden verkocht en dus werden opgehouden) bedroeg in April 1931 f 12.161.729 en in Mei 1931 f 11.248.598. De daling werd veroorzaakt door den afzet naar Amerika van tot baren omgesmolten goud ten bedrage van f 1.616.159. C'est l'art de dénommer les chiffres.

Op het aanstaande congres van den Bond van Inlandsche bestuursambtenaren wordt het voorstel behandeld van den Patih van Grisse, het Volksraadslid Soetardjo, om de Regeering te verzoeken in alle wetten het woord Inlander te vervangen door Indonesiër. Hoewel, wellicht als politiek agitatie-middel bedoeld, zou het als zoodanig slechts effect kunnen sorteren, indien tegen een eventueel voorstel terzake, verzet zou worden ingebracht. Wanneer men echter bedenkt dat b.v. onder „Europeanen” en „Europeesche bevolking” e. d., mede algemeen verstaan wordt, behalve Germanen en Romanen ook Slaven, Laplanders, Joden, Armeniërs, Turken, enz., enz. die in en — aangrenzend — buiten Europa wonen, dan wordt het ons toch wel wat moeilijk om te begrijpen, waarom over de denominatie „Indonesiër” zoo'n drukte zou gemaakt worden.

De Gouvernementstelefoondienst vangt binnenkort aan met telefonische distributie van gramfoonmuziek uit de Gouvernementsstudio. De commerciële doelmatigheid is reeds aangetoond. Het minimumtarief bedraagt f 10 per maand.

De protector der Chineezers te Singapore, J. A. Black is te Batavia aangekomen om zich op de hoogte te stellen van de werkwijze van den Dienst der Immigratie in Ned-Indië.

De regeering heeft het plan voor de bestuurshervorming van de Buitengewesten wederom aan den Volksraad voorgelegd in den vorm van een aanvullingsbegroting. Omtrent de provincie Sumatra wordt hierin echter door de Regeering nog geen uitspraak van den Volksraad gevraagd. Hoe dit ook zij, de vrees in het afdeeliningsverslag bij de behandeling van het vorige voorstel uitgesproken, dat de minister het plan buiten den Volksraad om zou willen doorzetten, blijkt ongegrond geweest te zijn.

Het rapport van Dr. Gevers over de kolonisatie aan het Sentani-meer op Nieuw-Guinea, geeft een waarlijk ontstellend beeld van de daar heersche toestand op hygiënisch, sociaal en economisch gebied en roept een krachtig ingrijpen der Regeering, zonder verwijl in.

De Raad van Justitie te Soerabaja heeft den notaris te Bodjonegoro O. wegens grafschennis tot drie dagen gevangenisstraf veroordeeld. Overwogen werd dat de feiten bewezen zijn en gebleken is dat twee vrouwelijke Chineesche getuigen zich ten zeerste gegriefd gevoelden over de gepleegde grafschennis, al moge dit niet de bedoeling van den beklagde geweest zijn. Het feit dat de handelingen (het aanvangen van het afbreken van een grafmonument op het door den notaris in 1929 gekochte oude land Koepang Praoepan te Soerabaja) werden gepleegd om een uitspraak uit te lokken, doet niets af aan de strafschuldigheid. Voorts kon de notaris weten dat hij de gevoelens van nabestaanden kon kwetsen.

De conriderans van dit vonnis, voor zoover als nog bekend, schijnt er op te kunnen wijzen, dat

de Raad er niet voldoende van doordrongen mag zijn geweest, dat een andere wijze van uitlokking van een gerechtelijke uitspraak vrijwel onmogelijk was en dat het hier geldt een principiele kwestie welke voor heel Ned-Indië van groot belang is dat zij eindelijk eens uitgemaakt zou worden.

De laatste weken zijn ongeveer 150 op onregelmatige wijze in den Riouw-archipel binnengedrongen Hailam-Chineezers, die rechtstreeks of zijdelings propaganda maakten voor het communisme gearresteerd. De autoriteiten stonden niet voor een verrassing, doch grepen krachtig in toen zij den tijd daarvoor gekomen achtten.

De geuite bezwaren tegen onvoldoende geachte kortingen op de ambtstoelagen leidden tot de indiening van een motie-mr. Fruin (Vad. Club), ir. E. J. L. Führi (I.E.V.) en B. Roep (P.E.B.), waarbij wordt aangedrongen om een verder gaande korting in overweging te nemen. Deze motie is na eenige discussie met 43 tegen 12 stemmen door den Volksraad aangenomen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf

Stervende schoonheid.

Als E. E. W. Gs. Schröder in zijn standaardwerk over Nias beschrijft hoe hij in 1907 den *sioeloe* (het kamponghoofd) van Bawomataloewo in Zuid-Nias bezoekt, besluit hij: „Met bewondering beschouwde ik zijn woning en de kampong....; wanneer ik des avonds mij voor de woning neerzette temidden van hoofden en bevolking, dan was het mij, alsof ik een stuk oergeschiedenis meeleefde, te boeiender, waar ik wist, dat over slechts enkele jaren van dit alles zoo bedroevend weinig over zou zijn door wat men noemt de „beschaving”.

Indertijd zijn nu in 1930 niet alleen de scherpe en ruwe kaanten van dit heidendom afgeschaafd, maar van heel die Niassche cultuur en traditie is alleen in het Zuiden nog een ander bewaard gebleven, terwijl in het Noorden slechts de huizen in de hechte houtconstructie van vroeger, enkele adatvormen der burgerlijke samenleving en enkele bestuursvormen, door het Gouvernement gehandhaafd, getuigen, dat het volk hier eens een eigen cultuur en adat bezat. Komt men van het saaie en banale Noorden naar het Zuiden van dit wondermooie eiland, dan is het een verkwikking, hier nog een eigen karakteristiek leven in de ruim gebouwde kampongs aan te treffen. Zuid-Nias, sterker van karakter dan het Noorden, kwam circa 10 jaren later onder geregeld bestuur en pas 44 jaren later onder invloed van de zending. Van de 60.000 inwoners zijn hier nu nog 40.000 niet-Christen; van een werkelijk levend heidendom is hier evenwel nauwelijks meer sprake. Vooral de jongeren onder dit niet-Christelijk deel der bevolking beschouwen de heidensche voorouder- en geestencultus als uit den tijd en wachten op de gelegenheid om ook Christen te worden of blijven daarvoor onverschillig, dikwijls al, omdat zij meer dan één vrouw wenschen te huwen. En nu ook hier de Niasser er langzamerhand toe gekomen is, zijn eigen prestaties als minderwaardig te beschouwen, zooals de zending hem in den loop der jaren heeft bijgebracht, en te meenen dat, om „bij” te zijn, het noodig is zich in een Europeesch pakje te steken en den „toewan” na te apen, kan men niet anders verwachten, dan dat over 10, 15 jaar slechts één vale kleurlooze alledaagscheid het heele eiland zal bedekken.

Toen de „Rheinische Mission” in 1865 den Niasser het Christendom begon te verkondigen, behoorde het tot de Christelijke opvattingen van dien tijd, alles wat heidensch was voor „zondig” aan te zien. Men heeft dan ook grondig met dit „verfoeide” heidendom willen afrekenen en verwierp met den heidenschen cultus de geheele Niassche cultuur. Men meende, dat men zonder vernietiging van deze cultuur en adatvormen de daarmede nauw verbonden cultus niet kon uitroeien, plaatste zich op een vijandig standpunt tegenover de uitingen van deze haar geheel vreemde samenleving en verbod aan haar bekeerlingen de deelname aan alle dansen en gezangen, ook al hadden deze geen heidensch religieus karakter. Het zijn deze, die nu nog voortleven in „de Zuid” en waaraan zowel door Christen, als niet-Christen wordt deelgenomen. De zending meende echter: hoe eerder de Niasser zijn eigen cultuur zou vergeten en verliezen, des te beter Christen zou hij worden. De Niassche daagsche dracht der mannen, het korte boomschorsjasje zonder mouwen en de lendengordel met de lange slippen, was haar een doorn in het oog en met kisten vol broeken en jassen uit Duitschland heeft zij daar in Noord-Nias dan ook een radicaal einde aan gemaakt. Men ziet er nu alleen nog maar mannen in de vuilste broeken en hemden rondlopen. De Niassche uitdrukking „den broek aantrekken” beteekende toen dan ook hetzelfde als Christen worden. Hiermede had de zending den Niasser het teeken gegeven, den blanken „toewan” als voorbeeld te nemen.

5125

Van der Linden's Woontechniek Voor 't gedistingeerde Interieur

Meubelmakerij Behangerij Stoffeerdery Verhuizingen
VAN DER LINDEN

J. S. BACHSTRAAT 51 — UTRECHT

Fabriek OUDENRIJN 38 — Telefoon 14819

Vertegenwoordigers overal te ontbieden.

5162

's-Gravenhaagsche Zwem- en Badinrichting

Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.

— Tarief gratis op aanvraag — 5107

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)

TELEF. 2092

5635

Deze ingewikkelde Niassche heidensche maatschappij, die zich in den Zuid sterker en hooger ontwikkeld had dan in het Noorden, bezat nog geen hoogstaande cultuur, toen de Rijsche zending in Noord-Nias kwam. Ware dit wel het geval geweest, dan had zij hier niet behoeven te komen. Hier leefde een strijd-lustige, primitief-zelfzuchtige wereld, gebogen onder de beklemming van geestenaangst en koppensnellerij en verward in de duistere romantiek van eindeloze intrigues; maar uit den donkeren achtergrond van deze half-barbaarsche samenleving waren niettemin treffende uitingen van levensvreugde en kunstzin opgebloeid. Het zijn de hechte en vindingrijke houtconstructies vol stoere, monumentale kracht van het groot sioeloe- en toehenori-huis met het aartsvaderlijk interieur der groote voorzaal; het zijn de groot gehouden, klare vormen van een voorouderbeeld, het beeldhouwwerk aan een gedenksteen, de eenvoudige strenge of grillig fantastische ornamenten gesmeed in het goud van een sieraad, gevlochten in 't zwart en rood van een slaapmat of sirihtasch, gesneden in 't donkere hout van een kapiteel, een wandpaneel of 't gevest van een zwaard; het zijn de wonderlijke harmonieën en bekoorlijke rhythmien van de Niassche zang- en tegenzangen, waarop alle wijsheid uit het grijs verleden werd voorge-dragen, de mythologie van de fantastische godenwereld werd bezongen, de bijstand der voorvaderen werd afgesmeekt, waarmede de sioeloe verheven, de gast geëerd, de gastheer gedankt, de held geprezen, de vijand gesmaad, de rijstooft gevierd en de doode beklagd werd; het zijn de feestelijke kringdansen, de poëtische meanderdansen der jonge mannen, de krijgsdansen met de doffe cadans der schildenslag, de lichte, lenige, bewegelijkheid van het opwindend spiegelgevechtspel, de vloeiende milde wendingen, waarmee vrouwen „manariënd” zwevende vogels uitbeelden; het zijn de rijke, decoratieve drachten der kleurige Niassche feestkleeding en de bronzen klanken van het gongspel ten slotte met de schokkend rhythmische begeleiding van den trommelslag. In dit alles en nog meer had het Niassche volk een geestelijk bezit vol karakter en al zal menig Westerling aanvankelijk vreemd staan en misschien vreemd blijven staan tegenover deze half primitieve, half geraffineerde uitingen van een zoo anders geaard volk, wie zal niet voelen, dat zoo'n sioeloe-huis meer, veel meer stijl en karakter bezit, dan alles, wat hier door en voor Europeanen op het eiland werd gebouwd?

Had nu de zending het Christendom in deze bestaande samenleving zelf gebracht en ware deze daardoor op een geestelijk en moreel hooger plan gekomen, dan had men kunnen verwachten, dat ook deze cultuuruitingen door een nieuwen impuls, een sterker bezieling tot hooger ontwikkeling zouden zijn gekomen. Die mogelijkheid heeft men afgesneden. Deze zending is niet afgedaald tot de bestaande inheemsche maatschappij om haar geleidelijk met een steeds sterker en dieper doordringend Christendom

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

tot hooger te brengen. Men heeft dit ingewikkelde heidendom niet „au sérieux” genomen, is buiten de Niassche wereld blijven staan en heeft den Niasser uit zijn sfeer gehaald om een nieuw ander mensch, een „Deutsch-Evangelische” Christen van hem te maken. Hoe bitter weinig het de Rijsche zending na 65 jaren van geduldige en toegewijde arbeid gelukt is om op deze wijze iets van het waarachtig Christendom den Niasser deelachtig te doen worden, blijkt wel uit de nog altijd even miserabele en verkommerde positie der vrouw in het geheel gekersterende Noorden en de bedenkelijke stijging van haar koopsom, dit al zeer onchristelijke misbruik. Van een bruidschat kan men hier niet meer spreken, want een arme Noord-Niassche Christen kan onder de f 300.— geen vrouw krijgen om te trouwen en deze hier al buitensporig hooge som kan voor een meisje uit voornaam geslacht tot over de f 3000 stijgen. Dan is het de vraag, of de af en toe hier uitbrekende gevallen van godsdienstwaanin niet een gevolg zijn van onbewuste onbevredigdheid met de nuchtere, droge wijze, waarop de Niasser met zijn gloeiende verbeelding nu zijn godsdienst moet belijden.

Waar niet de Niasser Europeaan, maar de Europeaan, de zendeling, eerder Niasser had moeten worden, is men er nu trotsch op, dat in den kerkdienst alles op z'n Europeesch toegaat en men er zelfs een koor heeft aangeleerd korallen van Bach te zingen. Maar zal dit alles deze menschen niet innerlijk vreemd blijven en ware het niet meer voor hen en voor ons, indien het Christendom den Niasser slechts tot één simplen zang in zijn eigen stijl hadden geïnspireerd?

En welk een armetierig beeld van pijnlijke, door haar zelf niet begrepen leelijkheid vertoont nu de Niassche Christengemeente. Het is deze tamme vertooning van een volk, dat alles wat hem eigen was, verloren heeft en slechts nog imiteeren kan, die ons met weemoed doet denken aan de fiere verschijning, die de „gevaarlijke” heiden van vroeger was. Aangekleed als kleinburgerlijke mannetjes en vuile koelies, soms van een tragi-comische potsierlijkheid in hun zielig naapen van den „toewan”, de vrouwen in een soort lange jassen, gaan ze naar hun kerken, die er meestal uitzien als verwaarloosde loodsen met ijzeren daken en zonder vloeren, een vloek in den pracht van deze rijke natuur. Hier moeten ze op smalle houten banken zitten tot hun rug pijn doet, ongewoon als ze daaraan zijn en zingen er op eindeloos vervelende wijze de uit het Duitsch vertaalde psalmen. Een Inlandsche goeroe met een blaasrompet tracht veelal de zingende gemeente hierbij over de moeilijkheden heen te helpen. Door het geklingel van een schoolbel worden de Christenen ter kerke geroepen.

Hoeveel harmonische schoonheid en levensvreugde had hier niet behouden kunnen blijven, indien men tenminste in de godsdienstige bijeenkomsten de Niassche traditie had gevolgd. Dan ware het voorloopig niet noodig geweest, leelijke kerken te bouwen, waarvoor de Niasser eigenlijk geen geld heeft, want gewoon als men was bij gewichtige besprekingen in de voorzaal van het sieloehuis samen te komen, zou nu deze stemmingsvolle ruimte als aangewezen zijn voor de wekelijksche bijeenkomsten der christelijke gemeente. Met het zware, volle klankenspel van de gongs, die in geen sieloe- of toehenori-huis ontbraken en die onder de rhythmische slagen als het prachtigste klokkenspel klinken, zou 's Zondagsmorgens de kampongbevolking bij elkaar geroepen kunnen worden, die neerzet op haar mooie matten; de sieloe-familie, de si'ila, de ouderlingen, op de verhooging die als een terras voor de lange vensteropening ligt; de prediker voor den zuil, die veelal in 't midden van deze estrade het zoldergebalkte schraagt. De bevolking draagt haar stijlvolle feestkleeding: de man de op Egyptische wijze geploide hoofddoek, het korte zwarte jasje zonder mouwen, met geel en rood borduursel langs de boorden en de breede lendengordel met kleurige slippen lang neerhangend langs de sterke beenen; de sieloe en aanzienlijken zijn getooid met gouden sieraden; de vrouw draagt het korte witte jakje met korte mouwtjes en een kain van roode of zwarte stof, versierd met

een breeden rand borduursel of opzetwerk, een bloem siert soms het eenvoudige kapsel, waarvan de haarwring bijeen gehouden wordt door een met kralen bewerkte zwarte stof; ook van haar dragen enkelen den pronk van goud om hals en aan ooren. De door de zending gevormde Niassche „pandita” zou zich zeker, als voorganger, in zijn kleeding van de gemeente moeten onderscheiden, niet door een „toetoe”-jas en lompe schoenen; ook hierin had men niet mogen vergeten, dat men in Indië en voor Indiërs hier is; een ruime toga (zonder hef) van lichte stof, wit of lichtgeel van kleur, neerhangend tot op de bloote voeten, ware den Inlandschen prediker zeker een waardig ornaat geweest.

Nu zou de dienst op zinnvolle en poëtische wijze ingeleid kunnen worden door drie „fa-hoho”-zangers, die in hun tweestemmigen beurtzang een bijbelsche episode voordragen. En als na deze uitvoerige inleiding, zooals de Niassers dat graag hebben, de pandita aanvangt met den preek, zal hij volgens schoone Niassche traditie begeleid worden door één der ouderlingen, doordat deze na elke strophe, na elk rustpunt in de rede, een half zingende, half neurierende uitroep aanheft, een beaming op 't zoo juist gesprokene, hiermede een welkome rustpooze tot nadenken en overpeinzing van de Christelijke moraal gevend. Aan het einde van den dienst zou, als een zinrijk symbool van christelijke verbroedering, de geheele mannelijke gemeente hand aan hand in langzamen stijl de „maloeaja”-dans kunnen uitvoeren, terwijl in 't midden van den kring weer de drie voorzangers den slotzang aanheffen, waarvan nu elke strophe in koor door de gemeente wordt herhaald.

Door den Niasser in te prenten, dat het Gode onwaardig is, de godsdiensttoefening bij te wonen in vuile kleeren en in een verwaarloosd vertrek, had men hem grooter dienst bewezen, dan door de jassen- en broeken-uitdeeling.

Aanvankelijk zouden zeker geen voldoende gevormde pandita's beschikbaar zijn om in alle groote kampongs den dienst te leiden, maar zou hier in den beginne niet met bijbelvoorzetting kunnen worden volstaan? En mocht zich mettertijd de behoefte aan een kerkgebouw voordoen, dan zou niets daarvoor meer aangewezen zijn dan de eigen stijl der Niassche huizenbouw. Door een Niassch woonhuis in de breedte uit te bouwen en het interieur niet in vertrekken te verdeelen, verkrijgt men al op eenvoudige wijze een bijzonder mooie ruimte. De versiering van het gebouw met Christelijke motieven kon men den bekwamen beeldsnijders van vroeger toevertrouwen.

Ten slotte zou de adat der Niassche samenleving zelf de juiste regeling van haar Christengemeente moeten vinden.

Dat de groote Christelijke feestdagen hier anders gevierd moeten worden dan in Europa, spreekt bijna van zelf. De speciaal in Germaansche en Angelsaksische landen geliefde kerstboom is hier te eenemale misplaatst. Het symbool van den levenden groenen boom in den winter mist in de tropen allen zin, terwijl men evenmin ieder jaar een aanvoer van denneboomen uit Duitschland kan verwachten en evenmin dit feest tot de standplaats van den zendeling beperkt mag blijven. Waarom zou b.v. iedere kampong zich niet een groote vergulde ster (niets spreekt zoo tot de verbeelding der Niassers als goud) kunnen maken? En als deze ster van den Kerstnacht des avonds op het kampongplein verlicht wordt, zouden de bewoners daaromheen hun feestelijken kringdansen uit kunnen voeren met de gezangen, die nu de geheele schoone legende van de Christusgeboorte verhalen.

Ook het feestmaal van varkensvleesch, dit ingewortelde gebruik der Niassche samenleving, zou bij de groote Christelijke feesten niet mogen ontbreken. Het slachten van de varkens zou den avond voor den feestdag kunnen gebeuren.

Dat de zending den Niasser zijn dansen en gezangen niet behoeft te ontnemen, blijkt, nu deze in de Zuid nog voortleven, terwijl er het heidendom zelf zoo goed als dood is. Hier had het de belangrijkste en meest delicate taak van den in de Niassche cultuur doorgedrongen zendeling-leeraar moeten zijn, om te overwegen en uit te vorschonen, welke van de gebruiken en plechtigheden, geweven in het Niassche volksleven, behouden zouden kunnen blijven, in een gewijzigden vorm verbonden met den Christelijken godsdienst. Het ware waarschijnlijk zelfs niet zeer moeilijk geweest, om hier met den Niasser zelf aan zijn gezangen een Christelijke richting te geven, daar de tekst meestal van een soepel veranderlijken vorm is, waarbij dikwijls geïmproviseerd wordt.

Had men verder de voorouderverering niet tot een voorouderherdenking kunnen herleiden?

In deze richting heeft de Rijsche zending zelfs geen poging gedaan. Zij heeft den godsdienst buiten het Niassche leven gebracht en er een Zondagsche mode van gemaakt.

Vroeger werd bij den rijstbouw, alvorens over te gaan tot het zaaien, in een gezongen bede de god en medewerking der vooroudergeesten afgesmeekt, zoo ook vóór het planten, vóór het padi-snijden. De rijstplant zelf werd in bepaalde poëtische formulieren bezongen en toegesproken. Nadat de kostelijke oogst was thuis gebracht en het hoofd een varken, de kamponglieden een kip hadden geslacht, zong men in blijde verrukking over de blanke rijstkorrels:

„Reeds is de oogst daar, die in zilveren sterren be-
[staat,
Reeds is daar het product, bestaande uit tienduizend sterren”.

De Christen-Niasser viert geen oogstfeest meer en richt geen gezongen bede meer tot een hogere macht voor 't begin van zijn rijstbouw; hij volgt gedwee, wat nu mode is en zingt Zondags psalmen.

Indien het Christendom hier Niassch en niet de Niasser een caricatuur van een Europeaan ware geworden; indien hier geleidelijk het Christendom het waarachtig eigen geestelijk bezit van den Niasser ware geworden en de zendeling-leeraar zijn leiding langzamerhand terug zou kunnen trekken (hetgeen toch het doel behoort te zijn), dan zou de Deutsch-Evangelische Kirche hier wel niet zuiver bewaard blijven. Van een levenden Niasschen geest zou men mogen verwachten, dat hij aan een met liefde en overtuiging beleden godsdienst het stempel van zijn eigen karakter zou geven, zooals dit overal volgens de verschillende geaardheid der volken is geschied. Dit zou den Rijschen zendeling dan ook niet behoeven te verontrusten. Niet het gelooven is van waarde voor de menschheid, maar waartoe dit geloof haar brengt. Zoo ware hier slechts hoofdzaak, dat Jezus' woord den Niasser waarheid, geluk en liefde brenge!

(w.g.) R. BONNET.
12/30.

Naschrift.

Men zal zich misschien afvragen, waarom dit geschreven, nu deze Niassche cultuur toch ten doode is opgeschreven? Ik heb met het bovenstaande den hartgrondigen tegenzin willen motiveeren, die in vele kringen tegen deze soort zending bestaat. Een tegenzin, niet tegen het Christendom, maar tegen de vale, burgerlijke, karakterlooze alledaagscheid, die zoo menig zendeling meent te moeten brengen, waar een bont en eigen leven vol karakter heerschte.

R. B.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Indo-China en Ned-Indië.

Voor zijn terugkeer naar Indo-China zeide Gouverneur-Generaal Pasquier, in een rede op een diner te Marseille, te vertrekken met het volste vertrouwen der Regeering. De toestand is z.i. niet desperaat; in de worsteling tegen het communisme zijn de Franschen verzekerd van den steun van Hollanders en Engelschen, die moeilijke uren gekend hebben en nog kennen. De Java-Bode (24/6 „Penny-Wise”) concludeert hieruit, dat bij G.-G. Pasquier de overtuiging voorzit, dat ook het Hollandsche koloniale bezit nog immer wordt bedreigd door het Bolshevistische gevaar, zoo goed als het Engelsche. Hoewel Indo-China — zooals uit de correspondenties in de „Java-Bode” is gebleken (de telegrammen zwijgen er over) — op het oogenblik het meest wordt beroerd door de roode elementen en de strijd daar fel en meedoogenloos is, mag de schijnbare rust in Ned-Indië voor de autoriteiten geen aanleiding zijn om zich in slaap te laten wiegen en moet er juist in dezen tijd, van politie en politieke recherche het allermeeste worden gevergd. De Java-Bode betreurt het daarom, dat de Regeering gemeend heeft ook het politiecorps in haar bezuinigingsmaatregelen te moeten betrekken.

De Java-Bode (25/6 „De roode actie te Singapore”) ontleent aan de Straitsbladen bijzonderheden over de rechtszaak tegen Serge Lefranc en een zestiental Chineezers. Een van de getuigen erkende lid te zijn geweest van de plaatselijke Communistische Partij en sprak over zijn betrekkingen met twee beruchte Java-communisten, die sedert zijn uitgezonden. Deze kameraden van Java hadden hem verteld, dat het doel der communistische beweging zich richtte tegen het Kapitalisme, Imperialisme, en tegen de slechtheid van deze wereld! Deze beide Javaansche communisten hebben een rol gespeeld bij het aanwerven van leden voor de communistische beweging te Singapore. De vele arrestaties in den Riouw-Archipel wijzen er op, dat de actie vanuit Singapore niet geheel zonder succes is gebleven, al heeft men haar in Ned-Indië tijdig onderkend. Het is te hopen, dat men thans effectief een einde heeft gemaakt aan de Centrale te Singapore.

In de Java-Bode (26/6) worden de voorgestelde „Herovormingen in Indo-China” vermeld. Men hoopt de soevereiniteit van Frankrijk te kunnen handhaven naast een tegemoetkomen aan de aspiraties van de Inheemschen. De „Dépêche Coloniale” noemt de veranderingen een van de grootste daden in de Fransche koloniale geschiedenis. De J. B. vermoedt, dat het bezoek van G.-G. Pasquier aan Ned-Indië niet vreemd is geweest aan de plannen in Indo-China, die nu op uitvoering staan.

Onderwerpen van internationaal- of interkoloniaal belang treffen wij aan in het Soer. Hbl. (22/6 „Indo-China”, over de rijstcultuur, R.; 22 en 26/6 „Duitsche brieven, E. M.) en De Loc. (22 t/m. 26/6 „De nieuwe wereldmacht”, M. D.)

Nieuw geluid.

In de nieuwe samenstelling van het College van

Wij trachten U het
BESTE te leveren
voor den
LAAGSTEN prijs.

MEUBELFABRIEK
MESKER
PARKSTRAAT 10
DEN HAAG

5604

Gedelegeerden van den Volksraad zijn de Europeesche leden, hoe groot overigens hun onderlinge verschillen mogen zijn, allen min of meer behoudend (niet radicaal), de Inlandsche leden zijn, met hetzelfde voorbehoud dat voor Europeanen geldt, allen nationalist. Er zijn 6 rechtsche afgevaardigden (V. C., I. E. V., P. E. B. en Econ. Groep), 2 Chineezers, die men zonder risico tot het rechtsche blok kan rekenen, 3 leden die een middengroep met duidelijk rechtsche tendenz vormen (C. S. P., Katholiek en Middenstander) en 9 nationalist, waarvan er 4 een uitgesproken radicalisme vertegenwoordigen. Er valt — n. h. o. van het *Bat. Nwsbl.* (25/6) — van een „nieuw geluid” te spreken. De verhoudingen zijn in velerlei zin scherp en duidelijk omlijnd. De inslag van dit College van Gedelegeerden is *rechts*. Daarmede is voor de komende jaren een bevredigende situatie geschapen, die de mogelijkheid biedt van een vruchtbare samenwerking tusschen de Regeering en het lichaam, dat op wetgevend gebied haar dagelijksche zorgen deelt.

Wij vestigen de aandacht op het *Bat. Nwsbl.* (25/6) „De N. V. V.-delegatie”, *Kupers*; „De salariskorting”; 27/6 „Ned. en Indië”, betr. de V. C.), de *Java-Bode* (26/6 „Het Dep. van B. B.”, *J. E. J.*), het *Soer. Hbl.* (26/6, 2de bl. „Van uitersten”, *Z.*; 20 en 27/6, 3de bl. „Van Heeren Hoogmogenden”; *Mr. dr. F. Valentijn*) en *De Sum. Post* (1/7 „Moeten wij mededoen?” betr. salarisvermindering in welvarende gemeenten).

Het Suiker-personeel.

Volgens het *Soer. Hbl.* (23/6, 2de bl. *Z.*) heeft de suikerindustrie zich tot algemeenen regel gesteld: geen salarisvermindering zoolang niet sprake is van een noodtoestand. Dit is nog steeds niet het geval. Sinds 1 Jan. j.l. zijn van de 1500 leden van den Suikerbond 33 employé's ontslagen, waarvan er drie zijn herbenoemd. Onder de ontslagenen bevinden zich eenigen, die wegens ouderdom hun ontslag kregen, en dan zijn er nog de gewone gevallen van ontslag, welke zelfs in den husseltijd plaats vonden. Een vrij groot percentage der ontslagen komt voor rekening van de Chineesche fabrieken. Hij, die in deze dagen in de suiker zijn ontslag krijgt, heeft praktisch niet de minste kans op herplaatsing. Bijna niemand wordt aangenomen; wel laten enkele firma's nog jongelui uitkomen, die in Holland voor de suiker zijn opgeleid. De Dezentjé-fabrieken hebben het voornemen gehad tot ontslag van het geheele personeel, dat dan op lager salaris weer in dienst zou worden genomen. Dit plan is echter niet uitgevoerd, zoodat allen op hetzelfde salaris bleven. Op de Chineesche fabrieken Djoewono, Koe-djonmanis en Baron zijn alle salarissen met 30 % verminderd. Deze salarissen waren reeds beduidend lager dan het J. S. W. B.-schema aangeeft, zoodat de verlaging voor de employé's — ten deele Europeanen — een ernstige slag is. Voor zoover den Suikerbond bekend, heeft overigens geen salarisverlaging plaats gehad, zoodat slechts met lof kan worden gewaagd van de houding der industrie als geheel. Het ligt voor de hand, dat wel op andere uitgaven wordt bezuinigd, b.v. op geneeskundige behandeling, auto-toelagen, enz. Bovendien wordt veel scherper toegezien op bestellingen als anderszins. De suikerindustrie moet streven naar verlaging van den kostprijs; het gaat om haar bestaan, en dan moet men tevreden zijn als men zijn salaris behoudt. Men is dit trouwens; de stemming kan gunstig worden genoemd. Een niet onbelangrijk deel van het personeel verkeert in minder goede financiële positie, omdat men tot dusver te veel gewend was op *tantièmes* of gratificaties te leven, terwijl men het nu moet doen met het salaris alleen. Het *pensioen-fonds*, ingesteld in 1920, werkt goed. Er zijn wel eens gevallen, welke aanleiding geven tot critiek, doch van werkgeverszijde zullen binnenkort besprekingen worden gehouden, ten einde tot eene meer liberale toepassing van het pensioenreglement te komen. Eene spoedige afdoening der talrijke pensioensaanvragen is zeer gewenscht; velen leven in misère. In deze richting doet *Z.* een beroep op de werkgeversgroep.

Cultuurzaken worden voorts behandeld door het *Soer. Hbl.* (18 en 25/6 „Cultuurbelangen”, *Dr. Ph. v. H.*; 18, 22 en 27/6 „Suikerbelangen”; 20/6, 3de bl. „Bevol-

kingsriet”; 24 en 25/6, 2de bl. „Pure Cane-historie”, *Z.*; 25/6, 3de bl. „Terugkeerende emigranten”), *De Loc.* (22 en 25/6 „Suikerzaken”), de *Java-Bode* (25/6 „Sumatrabak en de Poenale Sanctie”) en de *Deli Crt.* (29/6, 2de bl. „Manokwari”; 2/6 „Bedelaars-invasie”, te Medan; 3/6, 2de bl. „De werkloosheid te Semarang”).

Aanvulling der Indische Perswetgeving.

De Loc. (27/6, blz. 39) bericht dat bij den Volksraad werd ingediend een ontwerp-ordonnantie ter beteugeling van persexcessen in periodiek verschijnende drukwerken. Het heeft ten doel de ondoeltreffende en ontoereikende middelen der Overheid in tijden van spanning persexcessen te keeren, aan te vullen. Naast persuitingen, die hetzij het karakter van ophitsing en verdachtmaking, hetzij dat van een stelselmatige, gezagondermijnende hetze tegen de Regeering dragen, noopt ook het euvel van het klakkeloos verspreiden van onjuiste en onrustwekkende berichten de Regeering er toe om te zien naar doelmatiger middelen tot tegengang van dergelijk onverantwoordelijk geschrijf. Het zwaartepunt van de voorgestelde regeling ligt in de bevoegdheid van den Gouv.-Generaal om, den Raad van Indië gehoord, bepaalde periodiek verschijnende drukwerken aan te wijzen, welke verschijning tijdelijk kan verboden worden, in welke aanwijzing besloten is een potentiële beperking van de normale vrijheid van drukpers voor dat aangewezen drukwerk. Het verbod wordt bekend gemaakt in de „Javasche Courant” en treedt dan onmiddellijk in werking. De voltooiing van *De Loc.* over dit langverbeid en lang voorbereid ontwerp impliceert uiteraard geen onverdeelde instemming met den *form*; doch wél met doel en strekking.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (27/6 „Beperking drukpersvrijheid”, *V.*), *De Sum. Post* (27/6 „Persbreiding”; 3/7 „De pers vogelvrij”) en de *Deli Crt.* (2/7 „Persexcessen”).

Het Politie-mysterie.

De perscommentaren op het onderzoek naar den aanslag op mej. Poppie Bekkering hadden tot gevolg, dat de heer W. van Baalen op 8 Mei 1930 een serie vragen in den Volksraad tot de Regeering richtte. Thans worden wederom ernstige vragen gesteld in zake de *vrij-spraak van Karim*, den verdachte in den moordaan-slag op mej. Bekkering. Aangezien zij de werking en de integriteit van een deel der politie te Batavia betreffen, en dus gedegen aandacht verdienen, resumeert *De Loc.* (23/6, blz. 19 en 40) de zaak aldus: Er werd een aanslag, met voorafgaande inbraak, gepleegd op mej. P. Bekkering; de politie vond een verdachte, *Karim*, die bekende, naar hij zegt onder mishandeling; de politie vond eveneens een medeplichtige, die uitermate bezwarende getuigenissen aflegde tegen *Karim*; van andere zijde werd steeds volgehouden, dat de diefstal een „gemaakte zaak” was, dat men de verdachte geheel elders moest zoeken, en dat het met het onderzoek belaste politiepersoneel zich vreemd gedroeg; de Landraad veroordeelde *Karim* tot vijftien jaar; bij de behandeling in hooger beroep hebben zowel *Karim* als de kroongetuige hun verklaringen herroepen; de Raad van Justitie heeft toen in revisie het vonnis vernietigd en *Karim* vrijgesproken. Aldus het verloop.

De *Java-Bode* (20/6 „There is something rotten”) is van meening dat, in het stadium waarin de zaak thans verkeert, de waardigheid en de hoogheid van het Nederlandsche Gezag in Indië eischt dat deze aangelegenheid ten volle wordt ontsluitend en dat in openbare behandeling wordt nagegaan wie schuldig staan, in de eerste plaats aan den aanslag, in de tweede plaats aan deze wetsverkrachting. En het is daarnaast dringende eisch, dat deze terechtstelling plaats heeft zoo snel en zoo spoedig mogelijk, en dat de allerstrengste straf wordt toegepast op hen, die schuldig blijken, opdat het politiecursus wordt ontdaan van schimmels, die het in zijn wezen aantasten. Terwille van het Nederlandsche Gezag, terwille van het politiecursus zelf, terwille van het vertrouwen, dat het publiek daarin moet hebben en dat thans ten zeerste geschokt is.

Het *Bat. Nwsbl.* schrijft over „De politie zaak-Karim” (20/6), de *Java-Bode* over „Organisatie van de Reclasseering” (23/6, *J. E. J.*), *De Loc.* over „Militaire Rechtspleging Landmacht” (23/6, blz. 20), de *Deli Crt.* over „De zaak-Van Someren” (1/7, 2de bl.), „Mishandeling van koelies” (2 en 4/7, K. H. te Redelong voor den R. v. Justitie) en „De zaak-Karim” (2/7, 2de bl.)

Uit Zuid-Banjoewangi.

Z. vertelt in het *Soer. Hbl.* (19, 22 en 27/6, 2de bl.) van „Zuid-Banjoewangi”. De heer Van der Linde, administrateur van Karang Tambah, is over de *Madoereesche koelies* best te spreken. Hij zit hier met zijn dochter alleen tusschen dat volk; als hij op reis is zit de dochter vele dagen volkomen alleen — er zijn geen Europeesche employé's — met deze menschen, en zij hebben geen klachten over de mentaliteit van de koelies: Als men den menschen maar geeft wat hun toekomt; bij Madoereezers moet men van hun geld en hun vrouwen afbliven; zij voelen graag een harde hand als die rechtvaardig is. De Madoerees heeft eergevoel en persoonlijk moed, en hij waardeert dit vooral in zijn baas. Hij kan een harde schrobbeering verdragen, maar accepteert niet dat men nog dagen blijft nasab-

belen. Vooral Ambonneezers en Menadoneezers hebben daar een handje van. Men prate hier nooit van *reclasseering*. De Inlandsche maatschappij heeft geene reclasseering noodig, omdat zij geen *déclasseering* kent. Men zondigt, men boet, en staat weer vrij en frank tegenover zijn landgenooten. En daar moet een „baas” zich ook aan houden en zulke zaken als afgedaan beschouwen. Men gaat te ver met de *dactyloscopie*. Dactyloscopie bindt den man aan zijn verleden, aan zijn vroegere zonde, en dit is in strijd met de Inlandsche opvatting, althans wanneer voor die zonde is geboet. Er zijn natuurlijk grenzen; zoo zal men zeker controle moeten houden op beroepsmissdadigers, op politieke agitators, op onruststokers. Tevens zal men voor de mandoersbetrokkingen het materiaal altijd eenigszins moeten selecteeren. Niet ver van Karang Tambah (bij *Paal Ampat*) hangt nog de herinnering aan den in 1929 zoo ongelukkig omgekomen employé Groenenboom, door een paar koelies vermoord, zonder dat hij daartoe aanleiding gaf. Er zat in dien moord een les, n.l. deze: Men plaatse geen jonge employé's in geïsoleerde streken, waar zij in vrij zelfstandige positie tegenover werkvolk staan, waarvan zij adat en mentaliteit niet kennen.

Het *Soer. Hbl.* geeft een beschrijving „Uit geïsoleerde streken” (23 en 26/6, 3de bl.) en van „Bali” (24 en 26/6, 3de bl.), de *Java Bode* schetst „De beteekenis der Mohammedaansche feestdagen” (27/6, 6de bl. R. A. A. Wiranata Koesoema), *De Sum. Post* brengt diverse bijzonderheden in herinnering van „Gegratieerde Digoe-listen” (29/6, 2de bl.)

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In de *Soeloeh Ra'jat Indonesia* van 3 Juni komt een beschouwing voor over „Indianisatie” en „Indianisatie”, waarin schrijver het eerstgenoemde woord beschrijft als afkomstig van de *Stuw*-groep en bedoelend door onderwijs en leiding van staatswege de Inlanders geschikt te maken voor de leidende functie en Indië te brengen tot „zelfstandigheid binnen het Rijksverband” en, het tweede woord als afkomstig van de groep der Vaderland-sche Club en bedoelend door „indianisatie” het financieel beheer der kolonie minder kostbaar te maken door vermindering der uitgaven voor verzending van importkrachten en voor verlossen en door salarisvermindering.

Voor hen die verantwoordelijkheidsgevoel bezitten is de opinie van den heer Zentgraaff een gezonde; niet zoozeer bedoeld ten voordeele van de Indonesiërs, doch uitsluitend om een begrotingstekort te voorkomen. Toch wil men den heer Zentgraaff een *défaitist* noemen, terwijl in *De Stuw* een „Inlander-vriend” gezien wordt. Schrijver is van opinie, dat de nationalist de „indianisatie” of „indianisatie” niet moeten gaan beschouwen als een geschenk, of een voorrecht aan den Inlander geschonken; men gaat er alleen toe over omdat de omstandigheden er toe dwingen; het is een gewone loop der dingen. Wij behoeven — zegt schrijver — den menschen van *De Stuw* en vooral den heer Zentgraaff, niet dankbaar te zijn voor hun stem, zij maken zich heelemaal niet „verdienstelijk” jegens ons en vooral niet wanneer daarmede de bedoeling voorzit ons in slaap te zingen.

In een bespreking van de Giesting-kolonisatie aan de hand van het door den heer W. de Vos, Superintendent van de Tebat Goenoeng Estate, uitgebrachte rapport, merkt de *Soeloeh Ra'jat Indonesia* van 3 Juni op, dat tot dusverre geen stemmen gehoord zijn over „bevoorrechtiging” der Indo's door hun de volle gelegenheid te geven voor het zoeken van een bestaan, noch over verdringing der belangen der Inheemsche bevolking door het geven van vruchtbare gronden aan de kolonisatie. De klachten der inboorlingen in die streken komen niet tot Buitenzorg. De Lampongers beschikken niet over de macht en de kennis, noodig om invloed uit te oefenen ten gunste van hun lot. Daarom worden die klachten wel gehoord, gezien en gevoeld, (zegt schrijver), doch dat geeft nog geen aanleiding om zich over hen te ontfemen.

Ten besluite zegt schrijver dat er twee tastbare zaken zijn in het vraagstuk der Indo-kolonisatie in verband met het rapport van den heer De Vos, n.l. dat de Indo's het in den strijd om het bestaan, op landbouwgebied naast andere rassen niet hebben kunnen bolwerken (daarbuiten gelaten de invloeden waardoor de morele en materiele belangen van andere bevolkingsgroepen worden geschaad, waarover schrijver het hierboven had) en dat in verband met dat niet kunnen concurreeren men steeds zinnen zal op middelen, om den Indo's betere wapenen voor zijn bestaan te verschaffen, opdat hij ten slotte met den Inlander zal kunnen concurreeren.

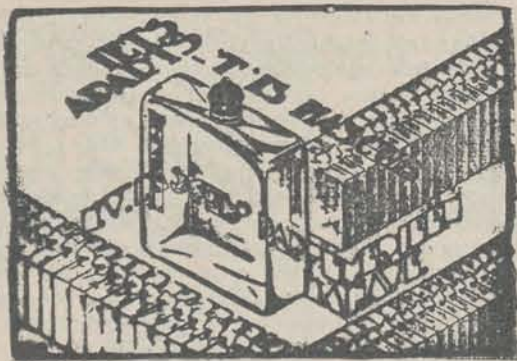
VICTORIA-WATER
OBERLIANNSTEIN

HEERLIJK

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

5606

De kolonisatie der Indo's in de volstrekte nabijheid van het bestaansveld van den Inlander kan niet aan de gestelde verwachtingen voldoen niet alleen, doch kan ook minder rechtvaardige verschillen in het leven roepen in de maatschappelijke samenleving.

In verband met bovenstaand artikel geven wij hieronder nog een uitvoerige beschouwing, dat hetzelfde belangrijke onderwerp belicht en van de hand van een ontwikkelden Indonesiër. De heer Soerjapranoto schreef het in de *Pahlawan* van 10 Mei onder den titel van: „Indo-Europeaan en Indonesiër”, in verband met de „verindisching”, o.m. beteekenende verlagings van het salarispeil der in Indië geboren en getogen Europeanen, de Indo's. De door de regering uitgezonden Europeanen, die hier gemeenlijk de hoogste en best bezoldigde ambten vervullen, zullen er niet van te lijden hebben, doch wanneer ten slotte Indische hoogeschoolen een voldoende aantal werkkrachten van gelijke ontwikkeling en geschiktheid als de uitgezonden zullen hebben afgeleverd, zullen alle bezoldigingen gelijk worden aan die der Inheemschen. Schrijver haalt een en ander aan uit de klachten van Indo-Europeesche zijde, in de pers in Indië opgegaan, tegen de „verindisching” en over moeilijkheden wat het grondbezit in de kolonisatie betreft en zegt dan wat naar zijn meening de Indonesiërs zeiven er van denken. Aan den Indo-Europeaan mogen geen grondbezitsrechten worden gegeven, immers momenteel krijgen de koelies in de dessa zoo'n gering deel van het dessa-grondbezit, dat de Indo-Europeaan onmogelijk van de opbrengst van zoo'n deel leven kan, nog daargelaten dat zijn fysieke gesteldheid hem zou veroorloven zonder koeliehulp te werken. Hij is slechts geschikt voor kleinlandbouw daar waar hij land in erfpacht kan krijgen en een kolonie kan stichten. Sommige Indokolonisten willen geen andere rassen in hun kolonie hebben, maar gezien den aard van de Indo-Europeanen, zullen zij wel Inheemsche koelies in dienst nemen. Het is niet schrijver's bedoeling om de Indo-Europeanen te beleedigen, maar hij is van meening dat de aard van den Indo, zijn „meester” willen zijn en zich schamen om gelijk te staan met de Indonesiërs, zijn afkeer van zwaren lichamelijken arbeid, zijn „stand willen ophouden” enz., alles op een mislukking zal doen uitloopen. Tot versterking van zijn betoog voert schrijver aan dat zoo vaak door totok-Nederlanders geklaagd wordt over vergeefsche moeite die zij zich gegeven hebben om Indo's vooruit te helpen, ook doordat de Indo veelal den volbloed met genegen is en hem zelfs haat terwijl hij bovendien „te goed is voor slavenwerk en niet goed genoeg voor chef”. Er zijn twee middelen om verbetering in dien toestand te brengen: eerstens dat den Indo volmaakt onderwijs wordt gegeven, maar dat is moeilijk en het doel wordt dikwijls niet bereikt, tweedens dat hij zich geheel in de Inlandsche maatschappij oplost, maar dan moet hij het met half doen en hij Inlandsche namen en de Nederlandsche kleeding aannemen.

Wat de houding der Indonesiërs zal moeten wezen? Schrijver raadt aan om, gezien het resultaat van het onderwijs aan de Inheemsche kinderen op M.U., L.O., H.B.S., H.I.S. enz. voor wie het leven een mislukking is geworden, niet afkeerig te zijn van eigen kolonisatie, opdat men niet verdrongen worde. Indonesië is groot genoeg. Men werpt alle valsche schaamte van zich en werke; de strijd om het bestaan dwingt ons in de richting van kolonisatie te gaan.

De *Bahagia* van 9 Juni verwondert zich er over dat het lied „Indonesia Roja” in militaire kringen verboden is. Volgens het blad bevat het lied geenerlei opruimende dingen ten nadeele van de Nederlandsche Indische regering. Het wekt de landskinderen slechts op tot hefte voor land en volk en spreekt de hoop uit, dat zij in welvaart mogen verkeerden. Anders meent. De armoe van het volk zal immers ook door de regering gevoeld worden! Evenzoo de welvaart. Wat is dan eigenlijk het ongeoorloofde van het lied? De wijs? Onmogelijk! Vooral, omdat het lied slechts in de ooren der Indonesiërs vroolijk klinkt. Het blad deelt dan mede dat het Indonesia Roja indertijd door de Europeesche pers werd aangemerkt als een slaaphedje. Ook is het geen lied van de P. N. I., maar van R. Soepratman, een publicist van Weltevreden. Het heeft zijn populari-

teit gekregen doordat het zoo vroolijk klinkt en vermaningen bevat voor de ontwaking van het volk. Overigens schuilt er geen gevaar in, noch voor de regering, noch voor het volk in Indië.

De plannen tot oprichting van bierbrouwerijen te Batavia, Soerabaja en Medan hebben in de *Oetoesan Sumatra* van 6 Juni, geen bewonderaar, integendeel, het blad maakt zich er bezorgd over dat straks de prijs van bier en andere alcoholische dranken aanmerkelijk zal dalen, zoodat de bevolking er lichter toe overgaat om ook bier, jenever en dergelijke te drinken. Zelfs vreesst het blad dat de kop koffie plaats zal maken voor het glaasje bier. Het gevaar voor drankmisbruik is op Batavia niet zoo groot, omdat er daar maar weinig landskinderen zijn, die zich aan sterken drank te buiten gaan. Te Medan echter is het aantal liefhebbers van alcoholische dranken onder de Indonesiërs vrij groot, daar zal een bierbrouwerij het euvel doen toenemen. In Indonesia vecht men met alle kracht tegen het gebruik van alcohol en in hetzelfde land worden bierbrouwerijen opgericht.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No 52, van 27 Juli: Nog eens: de consequenties der loonsverlagings (in verband met de critiek in het Soer. Hbld., op het artikel: Gevaar in talmen. De redactie van het Alg. Landb. weekblad maakt amende honorable, overtuigd van de goede gezindheid van den heer Zentgraaff). — De bestrijding van „mouldy rot” in rubber (F. Beely geeft in het Quarterly Journal te Kuala Lumpur een recept tegen deze schimmelziekte in de Hevea). — Een nieuwe legiminoos (Bracatinga, voor de koffiecultuur in Brazilië, een plant van bijzondere beteekenis). — Verscheping van palmolie „in bulk” (in Belgisch Congo, overeenkomstig de reeds jaren te Belawan-Deli gevolgde werkwijze). — De achteruitgang der waterdieten en het aanplanten van meer padi en tweede gewassen. — Een kwart eeuw bij de Delimaatschappij (P. W. van Rossum op 14 Juni). — Heveazaad-olie (uit de Bergcultures van 9 Mei, door dr. R. Riebl, met aanteekening van dr. W. L. Wolff). — Proefneming koffiemachine in Zuid-Malang (een nieuwe koffiedroogmachine, vinding van J. K. van Haastert te Malang).

Gazette de Hollande

24 Juli, no. 31, 45: Cinchona Culture in Java, its History and Development, door M. Kerbosch. (Uit: The Proceedings of the Celebration of the Three Hundredth Anniversary of the First Recognized Use of Cinchona). — Les relations commerciales entre la Hollande et les Indes Néerlandaises, door dr. G. M. Verrijn Stuart I.

Indisch Bouwkundig Tijdschrift

No. 11 van 15 Juni: Hangbruggen en daarmee overeenkomende constructies II. — Het nut en het gevaar van groote stuwmeren (uit de Java-bode, n.l. die van Tjileuntja en Tjipanoendang, ongeveer 700 M. boven Bandoeng, even voorbij Pengalengan).

De Indische Mercur

No. 30 van 29 Juli: Van de Parijsche Koloniale Wereldtentoonstelling II, door H. van der Mandere, — Prof. mr. M. W. F. Treub (een van Neerlands groote zonen, de laatste uit het geslacht Treub).

De Indische Post

van 27 Juni, no. 26: Eenheid noodig (over de kolonisatie in Nieuw Guinea. Het is hoog tijd, dat de besturen der verschillende kolonisatievereenigingen zich met elkaar verstaan. Men bestrijdt elkaar. Nu de V. C. zich met een vraag over die kolonisatie tot de regering wendde, is er alle aanleiding de handen thans aan den ploeg te slaan). — Het gezondheidsetablisement te Gadok, door B. (loys van Treslong Prins) liggende op den weg van Buitenzorg naar Sindanglaja over den Poentjak. Het Reglement van Orde van 1 Jan. 1856 door den eigenaar Steenstra Toussaint gepubliceerd. — Het inzamelen van boschproducten I.

De Indische Verlofganger

No 51 van 24 Juli: Goenong Api, door S. Kalf. — De voorgestelde tijdelijke vermindering der verlofstractementen (verslag van het college van gedelegeerden).

Inter-Ocean

Juninummer: Through South Sumatra with Rifle and Camera. — Old Dutch East Indies Furniture,

Nerveus en overspannen, onrustig en slapeloos. Men gebruike hiertegen de zenuwstillende en zenuwsterkende **Mijnhardt's Zenuwtabletten** Glazen buisje 75 ct. Bij Apoth. en Drogisten 5492

door V. I. van de Wall (zie Nederl.-Indië Oud en Nieuw van April en bespreking in het K.W. van 9 April, No. 15). — Banjoewangi „Scented Waters”, door S. Clifford. — Lombok, door Irving G. Smith. — Singapore and Penang, door S. Kalf.

Mededeelingen van het Muziek-ensemble

De nummers van Januari en Februari, nrs. 20 en 21, worden ons eerst heden toegezonden. Wij lezen in no. 20 dankbetuigingen voor de toezending van leesstof aan de Melaatscheninrichting Groot Chätillon in Suriname, Zendingshuis te Blora, Militair Hospitaal te Salatiga, Ziekenhuis te Pajeti, Zendingsziekenhuis te Sitorang, Leprosorie te Soerabaja. Het overzicht van de kosteloze leetuurverzending over 1930, staat in no. 21. Naar Suriname werd aan 9 instellingen gezonden, naar Curaçao aan twee en voorts aan drie eenzamen te Paramaribo. 74 inrichtingen in Ned.-Indië werden bedacht en vijf eenzamen. De vereeniging, die nuttig werk verricht, is gevestigd Vlietstraat 2, Amsterdam. De Boekencommissie van het Alg. Nederlandsche Verbond verricht hetzelfde werk op grooter schaal en wij bevelen samenwerking, die naar wij zijn ingelicht, door die commissie, Laan 34, gezocht is, maar niet verkregen, sterk aan.

National Geographic Magazine

Vol. LIX no. I (Januari): Eerst nu kwam dit nummer onder onze aandacht. Er staat een rijk verlicht artikel in: Skypaths through Latin America, door Fred. Simplic. Daarin worden eveneens behandeld de Guyana's die door de lucht werden bezocht. Er zijn drie goede afbeeldingen van Suriname bij. Alleen zouden wij op een paar onjuistheden willen wijzen. In de eerste plaats verward de schrijver Boschnegers met de Creolen. Hij noemt de afstammelingen der Marrons „Bush Indians”, die ter markt komen met groenten, fruit, enz. Om te zeggen dat de Franschen Paramaribo hebben aangelegd is niet juist. Reeds in 1613 wordt de naam Paramaribo als Amsterdamsche factory genoemd. Over Demerara sprekend, zegt de schrijver, dat zij daar een der pionier-spoorwegen in Zuid-Amerika aanlegden. Te weinig wordt er den nadruk op gelegd, dat Hollanders de kolonie Britsch Guyana hebben gekoloniseerd en het een Hollander was, Storm van 's-Gravesande, aan wien de eer toekomt van zijn schepping: de kolonie Demerary.)

Natuurkundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Deel XCI, afl. I: Teysmann herdacht bij gelegenheid van het eeuwfeest zijner benoeming tot Hortulanus van 's Lands Plantentuin, door dr. D. F. van Slooten. (herdenkingsrede uitgesproken op 5 Maart bij gelegenheid van een kranstegging op de, 4 Sept. 1885 in den Plantentuin voor Teysmann opgerichte gedenkzuil. Aan het eind van de belangwekkende schets een lijst van publicaties van 1843-1881). — Nogmaals: de Adjag, door H. J. V. Sody (aanvulling van het artikel in dit tijdschrift dl LXXXIX, 1929, blz. 210). — Zône-Tijden in Ned.-Indië, door dr. S. W. Visser (in N.I. geldt officieel de Midden-Java-tijd, de tijd van den 110 den meridiaan Ooster-lengte met een tijdsverschil van 7 uur 20 min. met Middelbaren Greenwich-tijd. Vastgesteld bij G.B. 14 Aug. 1923, no. 37, Stbl. 409. Nu echter het verkeer door de lucht zich uitbreidt, wordt de eisch van een goede tijdregeling urgent). — 20 jaren hagel in N.I., door dr. H. P. Berlage jr. — Atmosferisch-Electrische waarnemingen III, door J. P. H. de Kruyff (bepaling van den Reductiefactor bij metingen van den potentiaal in een punt van het gestoorde aardelectrische veld). — Alsvoren. IV (metingen van het electrisch geleidingsvermogen van den atmosfeer te Lawang van Juli 1929 tot Juli 1930 met het toestel van Gerdien, door J. P. H. de Kruyff. — Kritische beschouwingen over geotektonische hypothesen, door dr. ir. R. W. van Bemmelen. — Nog eens: de Calderavorming, door dr. C. A. van den Bosch (naar aanleiding van Sandbergs verdediging tegen den aanval van v. d. Bosch op Sandbergs calderatheorie en van diens critiek op zijn beschouwingen. Zie dl XC, blz. 27-84 en blz. 305-318 van dit tijdschrift.)

Neerlandia

Maandblad van het Alg. Ned. Verbond. Augustus: De Nieuwe Gouverneur-Generaal (met portret). — Groepsbijeenkomst in Curaçao, (waar de heer Van Agtmaal, redacteur van het Handelsblad, een lezing hield). — Een antieke tafelbel.

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

Juli: Enkele onderzoekingen van levensmiddelen, in den zin van de Ned. Warenwet, door dr. W. F. Donath en dr. W. J. van Marle (vervolg en slot).

De Rijkseenheid

29 Juli, no. 44: In Memoriam prof. mr. M. W. F. Treub. — De Jongeren en Indië, door W. Inden (geen afbraak, doch slechts opbouw is het principe der Nationaal Jongeren, erkenning der nationale waarden van beide volken en het brengen van overeenstemming tusschen beider belangen) — Nogmaals de brochure van prof. mr. J. M. J. Schepper, door Batavus (deze brochure, waarvan velen met klimmende ontzetting hebben kennis genomen, ademt niet den geest van hem, die zich stelt op het fundament van onze grondwet, toch wel de minste plicht van ieder Nederlander, die zich moet keeren tegen elke poging welke de grondwettelijke banden tusschen Nederland en een zijner gebiedsdeelen wil losrukken.)

De Stuw

15 Juni, no. 12: Opening van het 14de zittingsjaar van den Volksraad. — De Regeering en de P. N. I. — Indië geen land van belofte meer? door De Vries. — Een eigen rechtsgebouw, door B. ter Haar Bzn.

Tropisch Nederland

No. 7, van 27 Juli: Maleiers in Zuidoost-Borneo, door J. A. Vorstman. — Het marktwezen in oud-Batavia in Compagniestijd, door A. Hallema, II. slot. — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis VII.

United States National Museum Bulletin

No. 155: De avifauna van Haïti, door A. Wetmore en B. H. Swales (De vogels van Haïti vormen zeker wel de belangrijkste avifauna in West-Indië, aangezien dat eiland in zijn hooggebergte nog overblijfselen eener oude fauna herbergt, die elders in den archipel verdwenen is. Niettegenstaande men reeds vele bijzondere vormen, op Haïti voorkomende, had leeren kennen, zoo heeft men toch eerst in de laatste jaren de betekenis, die de fauna voor de oplossing van vraagstukken betreffende de verspreiding der soorten in de Antillen heeft, begrepen.)

Van de twee voornaamste groepen der standvogels komt de eene voor in de kust-vlakte of op de heuvels aan den voet der bergen, terwijl de andere, veel geringer in aantal soorten, beperkt is tot de hoge bergen in het binnenland. De eerste groep telt soorten, die over het geheele hoofdeiland wijd verspreid zijn en wier voorkomen zich misschien zelfs wel over de nabijgelegen, tot de Groote Antillen behorende eilanden uitstrekt. Daaronder vindt men enkele eigenaardige, elders onbekende soorten, zooals *Lawrenzia nana* en *Dulus dominicus*. De tweede groep, die van het hooggebergte, waartoe o.a. *Loxia megaplega*, en verscheidene Lijsters-soorten behooren, omvat zeer bijzondere vormen, overblijfselen blijkbaar van een oude, algemeene verspreide fauna, die sedert verdwenen is, uitgezonderd dan in de bergachtige streken van het eiland, het uitgestrekte hooglandgebied in West-Indië.)

BOEKENSCHOUW.

Indonesische Kunstnijverheid, door prof. T. J. Bezemer. Platenatlas. Uitgegeven met medewerking der Kon. Ver. Koloniaal Instituut. Ten Hagens Drukkerij.

Exposition Coloniale Internationale de Paris. Commissariat General. 9 deelen f 95.—

Vruchten en vruchtentel in N.-I., door J. J. Ochse met medewerking van R. C. Bakhuizen van den Brink. G. Kolff & Co. Batavia.

Leven en Werken in Indië, door N. Stokvis—Cohen Stuart, arts. Overdruk uit Tijdschrift v. Ziektenverpleging, Maart, April en Mei 1931. De Bussy Amsterdam.

Deelbouw in N.-I. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de landbouwkunde op 25 Juni, door A. M. P. A. Scheltema. Bij Veenman en Zn., Wageningen.

De vrouw in het Indonesisch Adatrecht. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid te Leiden op 3 Juli 1931, door E. A. Boerenbreker. Bij J. C. van Langen, Den Haag.

Les progrès de l'Aluminium. Sanitary problems in

Tropical Mines. Edité par aluminium Ltd. Genève. Een Duitsche uitgave verschijnt binnenkort.

Afrikanische Relikte und Indianische entlehnungen in der Kultur der Buschneger Surinams. Eine vergleichende Ethnographische Studie von Gerb. Lindblom. Met 29 afbeeld. en 1 tabel. Bij Wettergren en Kerber, Göteborg. 6 Kr.

Joannes de Laet Ierlijck Verhael van de verichtinghen der geactroyerde West. Ind. Comp. in Derthien Boeche. Iste Deel Boek I—III (1624—1626) Uitg. door S. P. L'Honoré Naber. Linschoten Vereeniging.

Suriname

Naar aanleiding van hetgeen wij in het nummer van 23 Juli schreven over de mogelijkheid om een kanaal te graven van de Wayomborivier dwars door Coronie naar zee, teneinde door het afstromende water een geul te verkrijgen door de modderbank, die het bereiken van Coronie zoozeer bemoeilijkt, verwijst een lezer ons naar een artikel van den heer Tj. Pyttersen in „De West Indische Gids” van December 1922, blz. 429—436, waar het vraagstuk uitvoerig wordt behandeld. Uit de gedane waterpassing blijkt, dat de bovenbedoelde afvoer wegens de terreingesteldheid niet mogelijk is. Er zal dus naar een andere oplossing gezocht moeten worden.

Naar „De West” van 30 Juni verneemt, is nader bepaald, dat de voorschotten welke in verband met de crisis aan koffieplantages worden verleend, renteloos zullen zijn.

Bij de behandeling van het ontwerp strekkende tot opschorting van de geneeskundige belasting in de Koloniale Staten, betuigde de heer Biswamitre overeenstemming met den steun, die hier gegeven wordt aan den grooten landbouw. Maar hij vraagt: waarom ook geen verlichting van lasten voor den kleinen landbouw? Nog dezer dagen ontving hij een deputatie van vijftig Hindostani's uit Commewijne, die bitter klaagden over de zware lasten, als daar zijn: huur, wegonderhoud, huurwaardebelasting, inkomstenbelasting, enz. Men schijnt van oordeel, dat elke Hindostani welgesteld is en wel betalen kan.

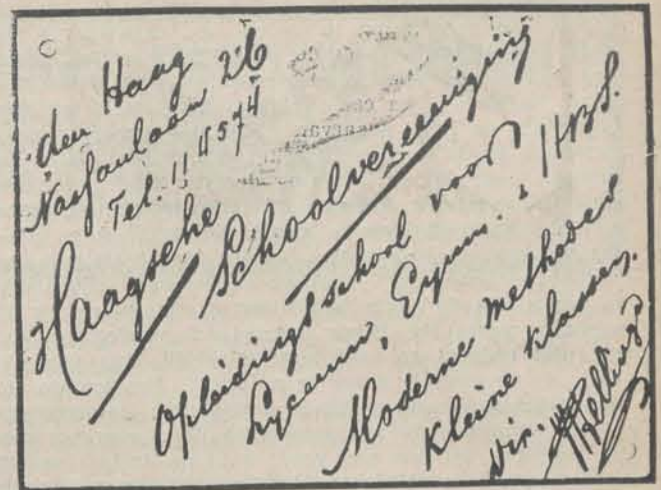
Nu moge het waar zijn, dat in den oorlog en kort daarna wat geld verdiend is door Hindostani's, maar een feit is, dat op dit oogenblik de groote meerderheid gebrek lijdt en de uiterste zuinigheid moet worden betracht. Bij de inkomstenbelasting denkt men maar, dat zij wel vijfhonderd gulden zullen verdienen. Nog grooter ergernis is de huurwaardebelasting. Een commissie vaart zoo nu en dan rond, neemt de gebouwen op en slaat dan soms gebouwen voor zestig gulden huurwaarde aan, die nog geen zestig gulden voor hun geheelen bouw hebben gekost.

De heer Putscher zegt, dat de heer Biswamitre nog een belasting vergeet: het steigergeld. Hij kent een geval van iemand, die bezoek kreeg van den commissaris. Deze kon, dank zij een eenvoudig steigertje, met droge voeten aan wal stappen. Toen nu de Britsch-Indiër vernam dat hij voor den steiger belasting moest betalen, brak hij dat ding af, zoodat de commissaris bij een volgend bezoek door den modder mocht stappen.

In verband met de werkloosheid kwamen in Paramaribo een twintigtal heeren uit alle standen tezamen om te overwegen door welke middelen men zou kunnen trachten de werkloosheid te bestrijden.

Op den voorgrond werd gesteld dat er geen sprake zou zijn van eenige bedeeeling van de werkloozen in welken vorm ook. Wil men wat bereiken dan moet dit geschieden door werkverruiming, werkverschaffing. Maar werkverruiming, werkverschaffing in dezen crisistijd behooren uitsluitend tot de taak van de Overheid vanwege de groote geldelijke offers welke deze vragen.

Een comité van zakenmensen zou naast of met de organen van het Bestuur nuttig werk kunnen doen, teneinde deze werkverschaffing zooveel mogelijk te doen beantwoorden aan het gestelde doel. De

5139

benoedigde fondsen hiervoor zouden moeten komen uit 's lands middelen.

Teneinde te weten wat de Gouverneur al zoo in beraad heeft met betrekking tot werkverschaffing, heeft een commissie uit het comité een onderhoud gehad met den Gouverneur. Het comité was den Gouverneur zeer welkom en hij stelde de samenwerking op prijs.

De Gouverneur zag gaarne dat het comité op zich nam de verstrekking van voeding aan de ondervoede schoolkinderen.

Vergunning zou worden verleend om weldadigheidspostzegels uit te geven, ook voor het houden van een loterij en de baten hieruit te bestemmen voor deze kindervoeding.

Het binnenland zou worden opengesteld voor vrij en kosteloos onderzoek.

Aan gegadigden zou de gelegenheid gegeven worden meer dan tot nu het geval is, zich toe te leggen op den landbouw.

In een tweede onderhoud met den Gouverneur werden de zaken nader omschreven.

Wij wenschen de heeren goed succes met de vrijwillig op zich genomen zware taak.

„De Telegraaf” van 31 Juli (Ocht.blad) schrijft: „Naar het Persbureau Vas Diaz verneemt, heeft de Gouverneur van Suriname besloten met voorlichting van Landswege, door de R.K. Missie daar te lande, een proef te doen nemen met de Cultuur van zijderupsen „Bombyx Mori”, waartoe die missie zich bereid verklaard heeft. De Gouverneur heeft het aanbod van de Nederlandsche Zijdteeltvereniging te 's-Gravenhage aanvaard om hare bemiddeling in dezen te geven en hierbij den noodigen bijstand te verleenen. Onder toezicht van het Landbouwprefstation te Suriname zullen de proeven worden genomen.”

In de „Encycl. v. Nederl. West-Indië” vindt men op blz. 713 eenige mededeelingen over de zijde-wormteelt in Suriname.

Curaçao

1634—1934.

Het A. N. V., groep Nederlandsche Antillen, heeft het gelukkig initiatief genomen tot herdenking van de inbezitting van Curaçao door Nederland. Het spreekt vanzelf, dat onze afdeling Curaçao zich gaarne als de eerste daarbij zal aansluiten, en dat de beide hoofdbesturen, desgevraagd, hun medewerking niet zullen onthouden. De *Amigoe* heeft bericht, dat er plannen bestaan tot uitgave van een gedenkboek. Dat is als het ware aangewezen. Maar dan moet daarin naast de geschiedenis van het verleden, aan het heden een ruime plaats worden ingeruimd. Het zal wel geld kosten, maar indien het werkelijk eerste-klas-werk wordt, is wellicht het gouvernement tot steun bereid, en mag men met grond verwachten, dat ook instellingen als het *Koloniaal instituut*, het *Indisch genootschap*, het *Koninklijk instituut van de taal-, land- en volkenkunde in Ned. Indië*, het *Koninklijk Aardrijkskundig genootschap* e. a. zich niet onttrekken zullen. Onder eerste-klas-werk verstaan we, wat het verleden betreft, een werkelijk op bronnenstudie gegronde geschiedenis, verlicht met afbeeldingen van hetgeen daarover te vinden is, en, in het bijzonder wat de nieuwste geschiedenis betreft, en den tegenwoordigen toestand van het gebiedsdeel, mag niet ontbreken een reeks *nieuwe* foto's van alle eilanden. Op dit laatste leggen wij vooral nadruk, omdat men tegenwoordig bijna niets over Curaçao in handen kan krijgen, of men ontmoet 10-, 20- of 25-jarige plaatjes, dus, heusch niet alleen technisch, afgereden clichés.

Belastingverhoging!

Kranten van 27—11 Juli i.l. bracht de laatste mail ons tegelijk. Stof te over dus ditmaal. Maar één punt willen wij deze week naar voren brengen, n.l. de kwestie van de accijnsverhoging. Wij moeten echter nagenoeg alles ontleenen aan een verslag van een raadsvergadering, dat aan de *Amigoe*, die zelf geen kennisgeving ontvangen had, door een ander is verstrekt.

VOOR AL UWE REIZEN

Reisbureau LISSONE N.V.
AMSTERDAM

Reisbureau LINDEMAN N.V.
DEN HAAG 5033

Leidschestrat 5 — Dam 10

Groenmarkt 22 en elders

— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —
BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4

GENUA MARSEILLE
Uff. Informazioni C.I.T. Cie. Insulinde
Stazione P. Principe 11 Bd. Dugommier

NICE PARIJS
Cie. Insulinde Knickerbocker Tours
15 rue Grimaldi 14 Bd. Malesherbes

26 Juni is door den gouverneur ingediend, om op 1 Juli 1931 in werking te treden, een ontwerp-verordening tot verhooging van de gedistilleerd-accijns, waarvan een jaarlijksche hoogere opbrengst van f 300.000.— werd verwacht, en een verhoogd invoerrecht op bier, cigarettens en wijn, waarvan f 500.000.— per jaar werd geraamd. In de raadsvergadering van 29 Juni stelde het bestuur voor, dat de wijziging der gedistilleerd-verordening terugwerkende kracht zou hebben tot 24 Juni, waarschijnlijk, zegt de *Amigoe*, omdat de groothandel in de laatste dagen voor f 300.000.— — dus de geheele geraamd verhoogde opbrengst — uit de depôts had vrijgemaakt en aldus aan de fiscus had weten te onttrekken. In dit verband merkt Mr. Eskes volgens het verslag op, dat gebruik, bedoeld zal wel zijn: misbruik, was gemaakt van „de voorkennis dezer belastingen”. Een lek dus in den Kolonialen raad of bij de ambtenaren ter secretarie of ter administratie van financiën? Wij weten het niet en begrijpen het ook niet goed, want de *Amigoe* van 27 Juni heeft er een bericht over. Over die terugwerkende kracht staakten de stemmen. De heeren J. Cohen Henriquez en R. de Lannoy zijn de eenige leden, die de *Amigoe* met name als tegenstanders van het voorstel noemt. Een paar uur later, in den nacht, werd opnieuw gestemd; nu worden de heer Eskes en de voorzitter met name genoemd, als van gedachten veranderd, maar de terugwerkende kracht werd niet met 8 tegen 4, maar met.... algemeene stemmen verworpen.

Het verhoogde invoerrecht op cigarettens werd met 1/3 verlaagd en de wijnaccijns, nog wel na „een zeer geestige rede” van den heer De Lannoy, met 8 tegen 4 stemmen verworpen.

Het blad maakt nog een opmerking: „Achteraf hoorden wij, dat het wettelijk hier op Curaçao onmogelijk is, dat fiscale wetten gemaakt worden met terugwerkende kracht. Zoover we weten, vestigde echter geen der Raadsleden daar de aandacht op.”

De gevallen Weitjens en Van Dijk.

In ons blad van 11 Juni l.l. deelden wij mee, dat Mr. Van Dijk, de procureur-generaal, nagenoeg in hetzelfde geval verkeert als Mr. Weitjens. Ook zonder een daartoe ontvangen verzoek zouden wij uit de notulen van den Kolonialen Raad van 9 Mei 11, het volgende onverkort hebben overgenomen:

„De Voorzitter zegt hierop, dat hij zich aansluit bij hetgeen de Heer Eskes zoo juist heeft betoogd. Spreker vermeent, dat dit geval niet alleen staat, daar toch ook de Procureur-Generaal zelf, blijkens de gouvernementsbeschikking, bedoeld in het P. B. 1928 No. 2, in strijd met het bepaalde in artikel 152 van het Regeeringsreglement van Curaçao, tijdelijk en niet door de Koningin is benoemd.

De Heer Mr. Van Dijk, Procureur-Generaal, antwoordt hierop, dat hij wel degelijk door de Koningin benoemd is, al staat zulks niet met zooveel woorden in het door den geachten Voorzitter aangehaalde Publicatieblad, dat trouwens alleen ten doel heeft bekend te maken, dat hij zijn ambt van Procureur-Generaal heeft aanvaard, doch niets bepaalt omtrent zijne benoeming. Immers, krachtens daartoe bekomen machtiging bij Koninklijk Besluit werd hij door den Minister van Koloniën als Procureur-Generaal ter beschikking gesteld van den Gouverneur van Curaçao. Dat dit voor een beperkten tijd geschiedde, is een gevolg van zijn eigen desbetreffend uitdrukkelijk verzoek, aangezien hij Nederlandsch-Indisch Rechterlijk ambtenaar was — en in ieder geval wenschte — en nog wenschte te blijven. Echter is ook dit tijdelijke karakter der benoeming niet onwettig, aangezien artikel 152 van het Regeeringsreglement niet eischt, dat de Procureur-Generaal voor het leven wordt benoemd.”

Wij laten maar liefst de feiten spreken, en dan lezen wij:

in art. 152 Rr.: De procureur-generaal wordt door den Koning benoemd en ontslagen”.

in Pb. 1928, no. 2: „De gouverneur van Curaçao, overwegende, dat de Heer Mr. M. van Dijk, Nederlandsch-Indisch Rechterlijk Ambtenaar met verlof, die bij gouvernementsbeschikking van den 6en Januari 1928, No. 15, tijdelijk is belast met de vervulling van het ambt van Procureur-generaal” enz.

„n Paar woorden onderstreepden wij. Als de heer Van Dijk inderdaad door de Koningin benoemd was, deugde de aangehaalde beschikking in het Publicatieblad niet, die bij afwezigheid van den gouverneur geteekend is door den ondervoorzitter van den Raad van bestuur, want het komt niet te pas, dat de gouverneur iemand belast met de vervulling van een ambt, waartoe hij door de Kroon benoemd is. Maar de heer Van Dijk zegt zelf, dat hij slechts bij K. B. ter beschikking van den gouverneur gesteld is, om door dezen belast te worden met de vervulling van het ambt van procureur-generaal. Dus herhalen wij, dat Mr. Van Dijk in nagenoeg hetzelfde geval als Mr. Weitjens verkeert.

Zorg wordt verdreven door actie. Wanneer iets u drukt, doe er dan terstond wat aan, ook al brengt dit nog geen oplossing. Elke daad, aan een moeilijkheid gewijd, geeft u een gevoel van voldaanheid, dat uw zorg verlichten zal. (Maandblad „Success”).

Uit den Verren Vreemde

De Fransche minister van Koloniën naar Indo-China.

De Fransche minister van Koloniën, Paul Reynaud, gaat naar Indo-China. Uit verschillende uitlatingen was reeds op te maken, dat hij voornemens is de koloniën achtereenvolgens te gaan bezoeken. Met deze reis wordt dit plan tot een begin van uitvoering gebracht. Den 11en September gaat hij te Marseille aan boord van de Artagnan van de Messageries maritimes. In Singapore stapt hij over op een kruiser van het Verre Oosten eskader, die hem naar Saigon brengt.

’t Voornemen is in een maand de verschillende landen te bezoeken, die de Unie van Indo-China uitmaken. Daar zijn de politieke moeilijkheden verergerd door een economische crisis. Niet alleen doet de algemeene malaise er zich ook gevoelen, maar slechte rijstrijzen treffen de eenvoudige lieden en de Annamitische grondbezitters in hun inkomsten. In enkele streken van het binnenland wordt over dreigenden hongersnood gesproken en door dit alles vinden de communistische en uiterst-nationalistische elementen gemakkelijke aangrijpingspunten voor hun opruiende propaganda. Is Noord-Annam in Mei weer ’t toneel van (toen door ons vermelde) treurige, bloedige voorvallen geweest, men heeft reden onder de ongunstige omstandigheden van het heden een uitbreiding te vreezen, wanneer niet alle krachten en veel beleid worden ingespannen om dit te voorkomen.

’t Eert den minister, dat hij zich naar deze kolonie begeeft onder deze omstandigheden. Doorgaans laten hooge autoriteiten zich liever vieren als de helden van bereikte resultaten. Toch wordt er ook verwondering over uitgesproken, dat het hoofd van het departement nu de wenschelijkheid aanwezig acht zijn tijd en de groote kosten aan een dergelijke reis verbonden te bestemmen voor Indo-China. De gouverneur-generaal Pierre Pasquier heeft zoo pas Parijs verlaten na er gedurende een half jaar alles ruim te hebben kunnen bespreken en voorbereiden in onderling overleg. Het regeerprogramma voor de naaste toekomst, dat in hoofdzaak meer direct aandeel van de inlandsche hoofden in bestuurszaken over hun ressort en nauwere samenwerking tusschen moederland en koloniën tot grondslagen heeft, is nog in zijn eerste stadium van verwerking. Welke groote belangen kunnen onder deze omstandigheden, zoo vraagt men, gediend worden door een vluchtig bezoek van den minister van Koloniën, die vroeger de Stille Oceaan al wel eens heeft aangedaan, maar die in Indo-China toch als een nieuweeling komt en aan de hoofden en aan de bevolking niets nieuws te brengen heeft.

Vergezeld door den heer G. Joseph, conseiller d’Etat, hoofd van de politieke zaken aan zijn departement en van meerdere ambtenaren, zal de minister van Koloniën achtereenvolgens Cochinchina, Annam en Tonkin bezoeken, tijdens de reis zal worden uitgemakt of deze ook tot Siam en Nederlandsch-Indië zal worden uitgestrekt.

Kankerbestrijding.

De pers heeft kunnen melden, dat de ontdekking van onzen landgenoot dokter Bendien eindelijk de aandacht gevonden heeft die haar toekomt. Ware het ons liever geweest dat de waardeering in de eerste plaats van ons eigen land ware uitgegaan, wij hebben alle reden ons er nu toch over te verheugen, dat Engeland ons in deze op onzen plicht is komen wijzen. Dit feit heeft te meer beteekenis nu berichten van den laatsten tijd er gewag van maken, dat Engelsche geleerden ook resultaten inzake kankerbestrijding bereikt hebben, die, gevoegd bij de prachtige uitkomsten van Dr. Bendien, recht geven op hoopvolle verwachtingen.

In het 8ste rapport, gepubliceerd door de leiding van de British Empire Cancer Campaign wordt medegedeeld, dat dr. J. W. Cook en zijn medewerkers het bestanddeel in chemisch zuiveren toestand hebben afgezonderd dat in teer voorkomt en in staat is kanker te verwekken. Het is 1:2:5:6-Dibenzanthrace, dat chemisch zuiver is bereid en waarvan men de structuur nauwkeurig kent. In tal van gevallen brengt deze stof kanker teweeg.

Een andere, zeer zeker ook wel belangrijke ontdekking in het rapport vermeld, is, dat het aan dr. Lumsden van het Cancer Research Laboratorium van het Londen Hospital gelukt is een anti-kanker-serum te bereiden, waarmee muizen, die natuurlijke of geënte kanker hadden, konden worden genezen en dan immuun waren. Bovendien is het werkzame anti-kanker bestanddeel uit dit serum geïsoleerd. Het is een niet-giftige stof met een achttmaal zoo sterke werking als die van het serum.

Nog vijf miljoen menschen leven in slavernij.

In het Hoogerhuis heeft Lord Buxton den 22 Juli de aandacht der regeering gevestigd op het feit, dat vol-

Nagekomen Berichten.

gens de rapporten van de Anti-slavernij-commissie nog ongeveer vijf miljoen menschen in verschillende deelen der aarde, maar voornamelijk in Afrika in een toestand van slavernij leven. Hij vroeg de regeering of zij mee wilde werken, dat de Volkenbond slavernij gelijk zou stellen met zeeroof en een permanente commissie tot beteugeling van dit menschonterend bedrijf zou instellen.

De aartsbisschop van Canterbury en Lord Hugh Cecil sloten zich bij dezen wensch aan.

Lord Parmoor antwoordde, dat de regeering aan den slavenhandel in de Roode Zee in de laatste twee jaar zoo goed als volkomen een einde had gemaakt en dat vele gevallen die haar gesignaleerd werden onmiddellijk onderzocht en daarna belet werden. Hij zou het verzoek van Lord Buxton nochtans gaarne bij den Volkenbond ter sprake brengen en ondersteunen.

Het feit en het cijfer waren reeds eerder genoemd. Maar er schijnt geen verbetering in te treden. Bekend is, dat Groot-Brittanje een paar schepen in de Roode Zee gestationneerd heeft, om daar het vervoer van slaven tegen te gaan, die maatregel werkt stellig ten goede om den handel in slaven wat te beteugelen, maar hij belet het voortwoekeren niet van het groote kwaad, de slavernij zelf. De handel wordt overigens in verschillenden vorm te land ook nog gedreven.

Bekend is dat alleen al in Abessinië nog twee miljoen negers in slavernij leven.

Herhaaldelijk leest men van een vast voornemen om in dit land de belofte tot afschaffing gestand te doen afgelegd bij de toetreding tot den Volkenbond, maar dan gaat deze mededeeling altijd gepaard van de opmerking, dat de sociale verhouding er schier onoverkomelijke moeilijkheden aan de uitvoering in den weg leggen.

Liberia heeft onlangs de aandacht getrokken door daar, in de neger-republiek, heerschende slavernij.

Maar ook in andere werelddelen is dit kwaad geenszins uitgeroeid. Wij hebben in 1929 nog gezeen op toestanden in Perzië. En dit is geenszins ’t eenige land in Azië waar officieel slavernij nog erkend wordt, om niet te spreken van de andere waar zij, onder een anderen naam, voortbestaat.

Wees vrolijk bij uw werk, maar niet „razend” vrolijk, want dan kunt ge licht op iemands anders teemen trappen. Te veel ambitie kan den indruk wekken, dat ge tekort schiet in bekwaamheid en dit op die manier tracht te bedekken. Vlijt dient te worden aangewend, in combinatie met één andere eigenschap — intelligentie. (De Zakenwereld).

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772184
(3 lijnen) 5563
Vanaf 1 Juli Zomerprijzen

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

Boekentafel.

De Middeneeuwse oorsprong en geschiedenis van het Engelsche parlementaire stelsel, door D. van Hinloopen Labberton. — 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1931.

Een hoogst interessant proefschrift van den auteur ter verkrijging van den graad van Doctor in de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam, dat ongetwijfeld ook buiten den kring van beroepshistorici en politici belangstelling zal ontmoeten, wijl het eene diepgaande studie is van de wordingsgeschiedenis van het Europeesche — en weldra, wellicht ook, van het buiten-Europeesche — parlementarisme. Na algemeene opmerkingen in verband met de te behandelen stof in eene inleiding gegeven te hebben, verdeelt hij deze in de volgende 8 hoofdstukken, die door een reeks van II bijlagen en het literatuur-overzicht gevolgd worden: I. De Fransche, Engelsche en Duitse Parlementen; II. Het Huis Hanover; de „Bill of Rights” en de „Act of Settlement”; III. Het Huis Stuart en de „Petition of Right”; IV. Jan Zonderland en Magna Carta; V. De Magna Carta Libertatum in tekst en vertaling; VI. De tijd van „William the Conqueror”; VII. De komst van de Angelsaksen en hunne inzettingen; VIII. Scytho-Arische invloeden in den Indischen Archipel. Gelijktijdig uit de inhoudsopgave reeds blijkt volgt de schrijver de, bij eene studie der geschiedenis van een lichaam, ongebruikelijke deductieve methode, d.w.z. hij begint bij het hedendaagsche, het door eigen waarneming vaststelbare, om van daaruit terug te werken tot de geboorte; eene methode waarvoor hier o.i. veel vóór te zeggen valt. Nederlandsch Oost-Indië wordt dan ten slotte in deze studie betrokken, doordat de schrijver meent te kunnen vaststellen een oorzakelijke overeenkomst in de maatschappelijke structuur op Zuid-Sumatra en de Saksische in Engeland. Het vereenigingspunt zou dan gelegen hebben bij de Sjaka's, die in het begin onzer jaartelling tot benoorden van de Zwarte Zee gewoond hebben en de Saksen van dien tijd.

—O—

Indië, 620 plaatjes met Hollandsche en Maleische teksten, op 200 cartons, formaat 19 1/2 bij 28 c.M., in doos, door C. Lekkerkerker. Uitgave J. B. Wolters' Uitg. Mij. N. V., Groningen, Den Haag, Batavia.

Een goede reeks platen van Ned. Oost-Indië in handig formaat, welke zeker uitstekende — en feitelijk onmisbare — diensten zullen bewijzen om, naast goede kaarten, middels het aardrijkskundig onderwijs een beter begrip te doen verkrijgen van het uitgestrekte, in allerlei opzichten zoo uiterst gevarieerde en hoogst interessante gebied. Gelijktijdig uit de inhoudsopgave dan ook blijkt, heeft de vervaardiger zich niet tot het strikt aardrijkskundige deel — in engeren zin — van zijn taak bepaald, doch evenzeer, en terecht, het culturele en economische leven der verschillende bevolkingen daarin betrokken. Dies vinden wij er in seriën ingedeelde afbeeldingen, alle voorzien van korten, bondigen text in het Hollandsch en in het Maleisch, over: I. Land en Volk; II. Gezagvoering; III. Godsdienst, onderwijs en opvoeding; IV. Kunsten en wetenschappen; V. Inlandsche landbouw, veeteelt en visserij; VI. Europeesche cultuur; VII. Handel, industrie en mijnbouw; VIII. Verkeer, waarbij inbegrepen de Post, Telefoon- en Telegraafdiensten; IX. Fauna en Flora.

Behalve gewone foto's vindt men in de collectie gelukkig ook meerdere luchtfoto's. Toch schijnt hun betrekkelijk geringe aantal erop te wijzen, dat enerzijds de onschatbare waarde van dit meest moderne leermiddel nog niet voldoende doorgedrongen is en anderzijds dat, wellicht als gevolg, de collectie van het Koloniaal Instituut te dezer zake een, wellicht ontstellende en zeker betreurenswaardige, achterstand heeft, die weleens noodlottig zou kunnen blijken, bijaldien deze niet met groote voortvarendheid en doorzetting zou worden ingehaald. Hoe dit ook zij, wij mogen ons verheugen in deze nieuwe aanwinst der praktische en kunstzinnige leermiddelen, die den compilerator alle eer aandoet. Een woord van bijzondere waardeering aan het adres der uitgevers, voor de keurige en verzorgde wijze van uitgave, opdiening, druk en clichéering, mag hier ten slotte niet ontbreken. Zij typeeren alweder het hooge gehalte dat der producten dezer uitgevers, als bekend, zoozeer eigen is. Eene opmerking slechts zij ons geoorloofd, n.l. dat wij persoonlijk noode de aanwijzing van het jaartal van uitgifte missen.

S.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

5546

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's-Gravenhage.

Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs.
Excursie 3 September 1931.

Den deelnemers(sters) wordt verzocht om de reissom van f 102.50 (zie Kol. Weekblad van 9 Juli j.l.), eventueel verhoogd met ongevallen-verzekering van f 1.40 resp. f 2.80 voor veelvouden (zie Kol. Weekblad van 7 Mei j.l.) — wat de verzekering betreft, voor zoover zij den leeftijd van 60 jaar nog niet hebben bereikt — te willen storten vóór of uiterlijk op 12 Augustus a.s. op het gironummer 135120 van den secr.-penningm. v. d. Afd. Den Haag of persoonlijk aan den secr.-penningm. van die afdeeling, Jacob Hopstraat 12, aldaar.

Een volledige opgave met nadere bijzonderheden wordt den deelnemers(sters) t. z. i. toegezonden.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Afdeeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt: 1e. om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstroken in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benodigde informatie te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of inhuur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

Bestuur: G. A. van Seventer, Sophialaan 20, voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonneaan 16, Vice-Voorzitter; de H.H. J. H. Stockmeier, Pr. Julianalaan 13, 1e secretaris en A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne praktische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v. h. Informatiebureau.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag
van „Oost en West”.

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Informatie-bureau.

Verschenen is een boekwerkje „Curaçao”, naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, aan genoemd bureau, Korte Voorhout 6, verkrijgbaar ad f.0.25.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. J. Wolff, en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

Ter overdenking.

Aan hen, die, de Vereeniging „Oost en West”, bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West”, zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van uit te keeren binnen maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

Alphabetische opgave van leden der Vereeniging „Oost en West” die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

- C. P. J. BLOK, gep. Ass. resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 6, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.
- A. VAN DIJK, plv. Inspecteur Inlandsch Onderwijs, Celebesstraat 74: Javaansch.
- L. CH. A. FONTEYN, gep. Ass. resident, Jacob Gillesstraat 1, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.
- J. F. H. GIJSBERTS, Gep. Hoofd eener school in Ned. Oost-Indië; H. T. O. Laakkade 80, Den Haag, Kamer 126. — Privaattlessen op alle uren van den dag in alle vakken van het L. O. en, voor zoover de vakken op de H. B. S. betreft, ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en letterkunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmographie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen voor toezicht op werk.
- B. VAN GELDER, Fuchsiastraat 53, Den Haag. — Methodisch hygiënisch spreken.
- H. HAYTINK, Oud Direct. leeraar van Curaçao, Pontanuslaan 80, Arnhem. — Privaattlessen in Spaansch en andere talen.
- HET NED. TECHNICUM „P. B. N. A.”, Directeur B. J. Rothuizen, en F. Wind, Arnhem. Is een volledig ingerichte technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens en beroepen. Toezicht van het Rijk en K. I. van Ingenieurs op de eindexamens.
- J. ISRAEL, Oud-adj. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch, vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
- A. H. JANSEN, Jacob Ruysdaallaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken) geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn en 's-Graveland.
- W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soendaansch en Maleisch.
- J. J. M. H. NIJST, Lid Ned. Inst. van acc., Sloetstraat 3, Nijmegen, Korte Poten 28, Den Haag, Privaatles accountancy.
- DRA. A. PAARDEKOOPER, Leerares M. O. Hondcoeterstraat 24, Amsterdam (Z.) — Privaatles Engelsche taal en letterkunde, Handelscorrespondentie, Gramatica en Conversatie.
- Mr. E. RIJKE, Oud Ind. Recht. Ambtenaar, Wittesingel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetboek, Adatrecht, Staatsinstellingen van Ned. Oost- en West-Indië, Javaansch, Maleisch en Madureesch.
- W. RIJKE, oud-hoofdonderwijzer in Ned.-Indië, Thomsonlaan 25, Den Haag. — Omgangs-Maleisch.
- G. L. REINDERHOFF, M. O. Boekhouden en Practicus, Sweelinckstraat 108, Haag. Privé- en Clublessen ter opl. v. practijk en de practijk-examens (Mercurius en Ver. v. Leeraren boekh.) Resultaten ter kennisneming.
- J. J. F. SCHREUEL, Gep. Ass. Res. Beeklaan 108, Den Haag. Maleische taal en letterkunde.
- A. A. SCHOEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie, Machineschrijven.
- P. SIEBELHOFF, Scheldestraat 22 II, Amsterdam, Privaattlessen Wiskunde.
- P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (gramatica, correspondentie, omgangstaal) en wiskunde.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Ir. P. H. Poldervaart, fgd. adj. brigadehoofd bij de Triangulatiebrigade van den Topografischen Dienst, Weimarstr. 201, Den Haag; M. E. L. Israël, Ass.-tit. Ned. Ind. Handelsbank, Den Haag; B. Bonga, gouv. veearts te Balige, Taco, Mesdagstraat 45A, Groningen; C. F. Schröder, redacteur bij den Alg. kantoord. v.h. B.B., Nieuwer Amstel; F. Feijtes, geb. Huysmans, comm. b.d. S.S. en Tr., Ieplaan 6, Den Haag; A. D. Verduyn Lunel, contr.

ze kl. b.d. P.T.T., hotel Zeben, Wagenstraat, Den Haag; mevr. M. Feijtes geb. Huysmans, commies bij de S. S. en Tr., Ieplaan 6, Den Haag; mevr. B. Landheer geb. Koot, mulo-onderw. gepl. te O.M.S. te Bandoeng, van Weede van Dijkveldstraat 65, Den Haag; A. W. van Blijderveen, mulo-onderw. bij de O.M.S. te Makassar, Hoogstraat 116, Enschede; W. M. F. C. Oltmans, tijd. wnd. hoofdopz. bij den W. en 's Lands B.O.W., Copernicusstr. 63, Den Haag; A. de Kleijn, hoofdagent te kl. bij de Alg. Politie, Daguerrestraat 133, Den Haag; W. J. de Kempenaar, tijd. wnd. hoofdverktuigkundige bij de Inventarisatie van en het toezicht op het groot materiaal van den W. en 's Lands B.O.W., Merwedeplein, Amsterdam; E. W. de Kroon, mijnb. opz. te kl. bij den dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij den Opsp. dienst, Parijschestraat 11, Culemborg; mej. C. Fuglistahler, commies bij den dienst van het toezicht op de S.S. en Tr., Segbroeklaan 22, Den Haag. J. P. Priester jr., telegrafist bij den Landsradiotelegraafdienst in Suriname, Vredenschestr. 3, Winterswijk.

Met Pensioen.

W. F. Kühlmeijer, gewoon mulo-onderwijzer aap de O. M. te Kedri, Van Dillenburghlaan 12, Amersfoort; W. Ridderhof, bootsman bij het Mar. Etabl. te Soerabaja, Essensteijnstraat 164, Voorburg; J. J. de Vos, hoofdopzichter bij den Art. constructiewinkel, Florisstraat 108, p.a. M. Khnkahren, Haarlem; A. Stunpf, tijd. wnd. hoofd der afd. controle bij de S.S. en Tr., Laan van Meerdervoort 223, Den Haag; P. J. J. Hamilton, tijd. wnd. hoofdcontroleur bij de P.T.T., Ubbergsche Veldweg 23, Nijmegen.

Gereserveerd voor

N.V. Handel Mij. Hennig & Co.

Bildersstraat 65

Den Haag

5603

N.V. Haagsche Boazbank

**Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag**

Rente Spaarkas 3 1/2 %
Rente Deposito's 2 1/2 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 2 1/2 %

**Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING**

**De Directie: Mr. J. A. DE WILDE
M. A. POTTER**

5439

Een bezit voor uw leven!

MARTEN DAMSTRA
KAPTELSTR. 46 UTRECHT (NED.)
levert zeer billijk: fraaie,
ware, massief gouden

ZEGEL RINGEN
met pracht-steenen met scherpe
WAPEN- of MONOGRAM GRAVURE
Ovale of vierkante steen. Bij order
gingerontrek opgeven. Wapens
heraldisch-juist. Referenties in N.O.I.

5637

Wie eenmaal begint toe te geven, tegen zijn eigen overtuiging in, maar ter wille van de dagelijksche omgeving, glijdt langzaam maar zeker weer terug naar de platgetreden paden der middelmatigheid — paden die net langs het succes voeren. (Der Organisator?)

ADRESVERANDERINGEN.

Mevr. M. A. Th. Versteegh, geb. Fransz, 2e comm. Dept. van Gouvernementsbedr., Copernicusstraat 141, Den Haag; F. H. Kocken, Lithograaf, Goudsbloemlaan 187, Den Haag; I. de Vries, Onderluit., Inf., de Vliegerstraat 12b, Rotterdam; W. Bueno de Mesquita, Kap. Inf., de Bruijnestr. 58, Den Haag; W. H. Ridderhof, Dir. Opl. School Inl. Ambt., Probolinggo, Essensteijnstraat 164, Voorburg; Dr. J. W. C. Kern, Off. v. Gez. 2e kl., Kranenburgweg 42, Den Haag; T. H. L. Gerth van Wijk, Luit.-Kol. Inf., Van Neststraat 35, Haarlem (Noord); Mej. Ch. A. Nierstrasz, Schoolhoofd O. H. Ch. Meisjesschool, Tousseintkade 34, Den Haag; Mr. W. Kok, Dir. H. B. S. Bandoeng, Eikstr. 31, Den Haag; P. W. J. Bischoff, Ass.-Res. van Koeleng Progo; Mej. E. J. Kimmijser, Onderw. 2e kl., Leuvenchestr. 22, Scheveningen; Mevr. A. A. M. Mooij, geb. Jenny, Onderw. Pintoschool, Boulevard 31, Velp; H. E. van Dijk, Bewaarder Kadaster, Stadionweg 194-boven, Amsterdam-Zuid; Ir. J. G. B. van Heek, Hoofd dienst Mijnbouw, Bankastraat 125, Den Haag; Ir. C. E. de Leau, Hoofdingenieur W. en B. O. W., Anthonie Duijkstraat 138, Den Haag; J. van Dam, Onderluitenant Mil. Adm. Hofwijkstr. 25, Voorburg; A. J. P. L. Vogel, Maj. tit. Inf., Caan van Necklaan 226, Rijswijk (Z.H.); C. J. Kuntzel, Kap. Inf., Columbusstr. 236, Den Haag; G. van Wingerden, Direct. 2e kl. Gevangenisw., Fultonstr. 131, Den Haag; A. P. Vooren, Dir. K.W. III S. Batavia, Chopinstraat 8, Amsterdam-Z.; J. L. ter Bruggen, Havenmeester 2e kl., Hillegersberg, Hilleniussingel 13; A. H. C. Roelofsen, Onderluit. Infanterie, Pension de Roos, Velp, (Geld.); E. J. Meijers, Onderluit. Inf. Ertbonstr. 2, Antwerpen; A. J. A. A. Maas, Onderw. 1e kl., Stationsstr. 2, Wormerveer; F. A. Kloppert, Opzichter 1e kl. B.O.W., Klimopstr. 1, Den Haag; H. J. F. Heldring, Boekh.-kass. 3e kl., Vendukantoor Soerakarta, Vaarstr. 19, Amsterdam-Z.; J. J. Kimmel, Onderluit. Opz. Pyrotechn. werk-

plaats, Loosduinschek. 218,*) Den Haag; H. Franken, Leeraar K.E.S. Soerabaja, Valkenboschkade 218; E. Steevensz., Bouwkundige S.S., Aucubastr. 46, Den Haag; J. J. Wap, Off. v. Gez. 2e kl., Heinriuslaan 14, Amersfoort.

*) Adres is: Loosduinsche Kade 320.

Financieele Berichten.

**Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.**

Noteeringen ter beuze van Amsterdam.

28 Juli 3 Aug.
1931

Aandeelen Koloniale Bank	114	103 1/2
„ Ned. Ind. Handelsbank	115 1/4	100 3/4
Cert.aand. Ned. Handel Mij.	120	117
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	70	66
„ Kon. Petroleum Mij.	205	203
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	77 1/4	75 1/2
„ Ned. Ind. Suiker Unie	127	129 7/8
„ Ned. Scheepvaart Unie	109 1/4	106
„ Handelsverg. A'dam	309 1/2	304 1/2
„ Deli Batavia Mij.	193 1/4	175
„ Deli Maatschappij	225 1/2	205
„ Senembah Mij.	268 3/4	252 1/4
„ Deli Spoor	114 3/4	114
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	123	119
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	90 3/4	79
Cert.aand. Margarine Unie	154	154

Wisselkoersen Verkoop

Londen	12.04
New York Cable	2.48 7/8
Berlijn	58.85
Parijs	9.72 1/4
Brussel (Belga)	34.61
Zürich	48.34
Weenen	34.90

Mutatiestaat van 29 Juli tot 5 Augustus '31

Nieuwe Leden:

L. P. Makkink, Oud-Luit.-Kolonel N.I.L., Den Haag, Van der Wijkstraat 35.
Mevr. Dr. N. Bornhaupt—van Maarseveen, Den Haag, Irisplein 7.
R. Adama, Semarang, Gergadji 2.
Vervolg-opgave van nieuwe leden, voorgesteld door het Afdeulingsbestuur van Suriname.
Dr. A. L. Hymans, Paramaribo, Gravenstraat 3.
N.V. Drukkerij D. A. G. Paramaribo, Keizerstr. 48.
Ph. J. Redmond, Hoofd Koningin Wilhelminaschool, Paramaribo, Steenbakkersgracht 162.
G. A. Amstelveen, Juwelier, Paramaribo, Steenbakkerijstraat 34.
K. Erdmann, Procuratiehouder C. Kersten & Co., Paramaribo, Steenbakkerijstraat 34.
D. I. B. Simons, Industriëel, Lid v. d. Koloniale Staten te Paramaribo.
C. H. H. Jong—Baw, Boekhouder, Paramaribo, Groote Combéweg 19.

Voorgesteld door:

Eigen aanmelding.
Eigen aanmelding.
Eigen aanmelding.
W. J. Gerding, Hoofd v.h. Notariskantoor De Miranda, Paramaribo, Heerenstr. 44.
N. E. Henriquez, Hoofd v. h. Bevolk. Reg. Kantoor, Paramaribo, Heerenstraat 44.
F. S. Essed, Inspecteur van Politie, Paramaribo, Wagenwegstraat 106.
J. W. Ch. Rigot, Chef van het Tramstation, Paramaribo, Dominestraat 17.
H. F. Lionarons, Contr. O. W. & Verkeer, Paramaribo, Rust en Vredestraat 55.

Afschrijvingen:

Mevr. de Wed. G. A. de Wit—Heyting, Den Haag, Copernicuslaan 15. P. E. Staverman, p.a. Koloniale Bank Amsterdam.

R. I. P.

W. van Raamsdonk Pzn., Amsterdam, Jan Luyken straat 92.

Adresveranderingen:

E. Vanier, Hoofdonderwijzer, van: Pekalongan, naar: Amsterdam, Marnixstraat 346, p.a. mejuffrouw M. Nassy. f 5.—
Dr. J. Harkink, Off. van Gez. 1e kl., van: Bandjermasing, naar: Utrecht, Staalstraat 14, p.a. mevrouw A. Harkink—Hofstee. f 5.—
J. J. van West, Hilversum, van: 's Gravelandsche 79, naar: Trompenbergerweg 51.
J. W. van der Willigen, van: Doesburg naar: Baarn p.a. Pension „Mon repos”, Parkstraat 2, f 5.—
Dr. J. J. Brutel de la Rivière, van: Apeldoorn, van Hasseltlaan 19 naar: Deventer, Zwolsche Weg 48, f 5.—
Mej. M. M. Raket, van: Hilversum, Boomburglaan 5 naar: Zutphen, Boompjeswal 2.
F. C. Weiffenbach, Indoloog, Leiden, van: Schelpenkade 38 naar: Rijn- en Schiekade 17.
A. C. Bouman, Gouv. Arts m.v. van: Den Haag, v. Weede van Dijkveldstr. 37, naar: Scheveningen, Pansierstraat 44.
Mevr. de Wed. A. C. H. Brocx—Joosten, Den Haag, van: Waldeck Pyrmontkade 110 naar: Koningin Emmakade 157.
H. J. van Hasselt, oud O.-I. Hoofd Ambt. Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 223 naar: Nassau Ouwkerkstraat 14.
J. G. Larive, Gouverneur der Molukken m. v., Den Haag, van: Jacob de Graefflaan 13 naar: Adriaan Pauwstraat 37.
Mevr. H. Weijgers, Den Haag, van: Statenlaan 100 naar: Frankenslag 327.
W. Willemsen, Administrateur Olvelde, van: Den Haag naar: Karanganjari.
Mr. D. J. W. J. Kluiver, thans: Batavia-Centrum Kebon Sirih 69.
W. A. Schuddeboom, thans: onderwijzer Muloschool te Buitenzorg.
J. S. de Kanter, thans: Resident te Serang.
J. L. Robles de Medina, Paramaribo, van: Keizerstraat naar: Jodenbreestraat.
Mej. I. C. Behr, Paramaribo, van: Costerstraat naar Gravenstraat.
H. A. Hoeffelman Jr., Administrateur „Goenoeng Gledio” bij Bandoeng naar: Den Haag, Corn. Speelmanstraat 28. f 5.—
J. H. Haring, Controleur B.B. Voorburg, van: Westeinde 49 naar: Prinses Mariannelaan 45.
F. G. van Delden, Oud-Luit.-Kolonel N.I.L., Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 89 naar: Beeklaan 478.
Mevrouw de Weduwe A. E. Piera—Diemont, Den Haag, van: Riouwstraat 54 naar: Frankenslag 350.